

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR. 410.12.1.2023

Pan
Łukasz Kmita
Wojewoda Małopolski
Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie
ul. Basztowa 22
31-156 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/003 – Działania wybranych organów administracji publicznej na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie, ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Łukasz Kmita, Wojewoda Małopolski od 8 sierpnia 2020 r. (<i>Wojewoda</i>)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie przez wojewodę warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. 2. Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty.
Okres objęty kontrolą	Od 24 lutego 2022 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce, tj. 25 października 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Justyna Pikiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/75/2023 z 14 lipca 2023 r. i nr LKR/114/2023 z 10 października 2023 r. 2. Piotr del Fidali, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/104/2023 z 25 września 2023 r.

(akta kontroli str. 1-7)

---

¹ Dalej: *Urząd* lub *MUW*

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Wojewody w zakresie zapewnienia warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, a także realizację działań związanych z udzielaniem pomocy w okresie od 24 lutego 2022 r. do 25 października 2023 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wojewoda zapewnił warunki organizacyjno-kadrowe umożliwiające prawidłową i skuteczną realizację zadań dotyczących pomocy obywatelom Ukrainy. Potrzeby wynikające z napływu obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym były rozpoznawane i analizowane na bieżąco w celu zapewnienia optymalnej realizacji działań, z wykorzystaniem dostępnych zasobów, w tym finansowych. Sukcesywnie przekazywano do jednostek samorządu terytorialnego⁴ wytyczne, w tym odnośnie do wykonywania poszczególnych zadań oraz postępowania ze środkami z Funduszu Pomocy⁵. Wojewoda skutecznie koordynował działania podejmowane w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy na terenie województwa małopolskiego. Wojewoda monitorował poziom wykorzystania środków na realizację zadań pomocowych i przekazywał środki odpowiednio do prowadzonych w województwie działań. Na podstawie zbieranych danych dokonywano oceny efektywności działań, w tym w ramach prowadzonych punktów zbiorowego zakwaterowania i całodziennego żywienia, punktów recepcyjnych i informacyjnych, zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe, a także świadczeń z zakresu polityki społecznej. Przy realizacji zadań na rzecz obywateli Ukrainy Wojewoda współpracował z organami jst i organizacjami pozarządowymi. Podejmował również działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych pojawiających się w związku z napływem obywateli Ukrainy.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości nie miały negatywnego wpływu na zakres i skuteczność realizowanej pomocy. W szczególności stwierdzone opóźnienia w zwrocie środków Funduszu Pomocy lub w złożeniu niektórych sprawozdań nie zaburzały istotnie obrazu realizowanych przez MUW zadań i wydatków. Nieprawidłowości związane z procesem wyłaniania ofert złożonych przez organizacje pozarządowe nie wskazały, że dofinansowano niewłaściwe zadania lub ograniczono zakres świadczonej pomocy. Nieprawidłowości w zakresie nadzoru nad rozliczeniem dotacji, chociaż dotyczyły dziewięciu na dziesięć zbadanych umów, nie miały istotnego wpływu na udzieloną obywatelom Ukrainy pomoc. Ponadto środki zwrócone w ramach rozliczeń dokonanych z opóźnieniem zwrócono z odsetkami.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: jst

⁵ Fundusz Pomocy, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy o pomocy, utworzony w BGK w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy Ukrainie, w szczególności obywatelom Ukrainy dotkniętym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez wojewodę warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Opis stanu faktycznego

W województwie małopolskim realizowano następujące zadania związane z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa:

- 1) Zadania zlecone przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (minister właściwy do spraw administracji publicznej, minister właściwy do spraw wewnętrznych)⁷:
  - *zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* – zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego, w tym koszty związane z utrzymaniem i obsługą punktów recepcyjnych oraz punktów medycznych działających przy punktach recepcyjnych,
  - *zapewnienie transportu* – zapewnienie transportu do miejsc zakwaterowania, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁸, między nimi lub do ośrodków prowadzonych przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP⁹ lub miejsc, w których obywatelom Ukrainy udzielana jest opieka medyczna,
  - *finansowanie przejazdów* – finansowanie przejazdów środkami transportu publicznego oraz specjalistycznego transportu przeznaczanego dla osób z niepełnosprawnością w szczególności do miejsc lub pomiędzy miejscami, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o pomocy,
  - *zapewnienie środków czystości i higieny* – zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów,
  - *wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie* – wypłata świadczeń pieniężnych na podstawie art. 13 ustawy o pomocy,
  - *nadanie numeru PESEL* – nadanie numeru PESEL na wniosek w związku z konfliktem na Ukrainie,
  - *wykonanie zdjęcia* – wykonanie zdjęcia osobie ubiegającej się o nadanie numeru PESEL w związku z konfliktem na Ukrainie,
- 2) Zadanie zlecone przez ministra właściwego do spraw informatyzacji¹⁰:

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dalej: Minister SWiA

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 103, ze zm. Dalej: ustawa o pomocy

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1504.

¹⁰ W okresie objętym kontrolą, do 6 kwietnia 2023 r., obsługę ministra właściwego ds. informatyzacji zapewniała Kancelaria Prezesa Rady Ministrów; dalej: Minister Cyfryzacji

- *potwierdzenie tożsamości* – potwierdzenie tożsamości obywateli Ukrainy i wprowadzenie danych do rejestru danych kontaktowych¹¹ na wniosek, o którym mowa w art. 9 ust. 1a i 1b ustawy o pomocy.
- 3) Zadania zlecone przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (minister właściwy do spraw rodziny, minister właściwy do spraw pracy, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego)¹²:
- *wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego* – wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę i obsługa zadania, zgodnie z art. 31 ustawy o pomocy,
  - *świadczenie z pomocy społecznej* - świadczenie z pomocy społecznej (posiłek doraźny dla dzieci i młodzieży) na podstawie art. 29 i 30 ustawy z 12 marca 2022 r. o pomocy,
  - *wypłata świadczeń rodzinnych* – świadczenia rodzinne zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy,
  - *bezpłatna pomoc psychologiczna* – pomoc psychologiczna na podstawie art. 32 ustawy o pomocy,
  - *piecza zastępcza* – w tym podzadania: (1) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej dzieci będących obywatelami Ukrainy, przebywającymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 27 ust. 17 ustawy o pomocy, (2) zatrudnienie osób do pomocy opiekunom tymczasowym, zgodnie z art. 25 ust. 3c w związku z ust. 21 ustawy o pomocy, (3) pomoc psychologiczna dla opiekunów tymczasowych oraz przebywających pod ich opieką małoletnich, zgodnie z art. 25 ust. 3b w związku z ust. 21 ustawy o pomocy, (4) pomoc organizacyjna, w szczególności zapewnienie pomocy wolontariuszy, tłumaczy lub pomocy przy załatwianiu spraw urzędowych dla opiekunów tymczasowych, zgodnie z art. 25 ust. 3ba w związku z ust. 21 ustawy o pomocy, (5) finansowanie prowadzenia przez powiatowe centrum pomocy rodzinie (pcpr) ewidencji małoletnich obywateli Ukrainy: a) którzy przybyli na terytorium RP bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nimi; b) którzy przybyli na terytorium RP i przed przybyciem byli umieszczeni w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy – art. 25a ust. 7, 8 i 8a pkt 1 ustawy o pomocy, (6) koszty tłumaczeń związanych z wpisem do ewidencji małoletnich, zgodnie z art. 25a ust. 8a pkt 2 ustawy, (7) koszty obsługi wypłaty przez pcpr świadczeń rzeczowych/usług opiekunom tymczasowym (2% wartości świadczeń przekazanych w formie rzeczowej lub w formie opłacania usług), zgodnie z art. 26 ust. 4f w związku z ust. 4 c ustawy
  - *zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności* – wydatki związane działaniem powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności oraz wojewódzki zespół ds. orzekania o niepełnosprawności.
- 4) Zadania zlecone przez Ministra Edukacji i Nauki (minister właściwy do spraw oświaty i wychowania)¹³:
- *wypłata stypendiów i zasiłków* – stypendia i zasiłki dla uczniów z Ukrainy,
  - *zakup materiałów edukacyjnych* – zakup podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych dla uczniów publicznych

¹¹ Rejestr danych kontaktowych, o którym mowa w art. 20h ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 57 ze zm.).

¹² Dalej: Minister RiPS

¹³ Dalej: Minister EiN

i niepublicznych szkół podstawowych oraz szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, będących obywatelami Ukrainy.

MUW bezpośrednio realizował zadania: *zapewnienie zakwaterowania zbiorowego, zapewnienie transportu, finansowanie przejazdów, zapewnienie środków czystości i higieny.*

(akta kontroli str. 124, 125, 160, 1007-1010)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu (dalej: Dyrektor WFiB), ze względu na skalę zadań oraz presję czasu konieczna była zmiana organizacji pracy oraz zaangażowanie co najmniej 10 komórek organizacyjnych Urzędu (średnio ponad 300 osób). Zadania na rzecz obywateli Ukrainy wykonywały głównie Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Wydział Spraw Cudzoziemców, Wydział Spraw Obywatelskich, Wydział Polityki Społecznej, Wydział Finansów i Budżetu, Wydział Administracji i Logistyki, Wydział Zdrowia, Wydział Prawny i Nadzoru, Biuro Wojewody oraz Wydział Organizacji i Kontroli. Wykonywano je przede wszystkim w oparciu o funkcjonujący w Urzędzie Regulamin Organizacyjny, który znwelizowano 28 kwietnia 2022 r., wprowadzając m.in. do katalogu zadań wspólnych wydziałów zadanie: *realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*. Dyrektor WFiB dodała, że *pracownicy i kierownictwo Wydziałów wykonywali dodatkowe obowiązki, związane z realizacją wszystkich dodatkowych zadań, bez zmniejszenia dotychczasowych zakresów czynności (...) w ramach czasu pracy oraz nadgodzin. Nie były wypłacane żadne dodatki – zostało wypłacone wyrównanie za pracę w godzinach nocnych.*

W ramach wzmocnienia Wydziału Spraw Cudzoziemców MUW zaangażowano dodatkowe 25 osób wykonujących zadania tego Wydziału na podstawie umów zlecenia. Na ten cel przeznaczono środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa na realizację działań przygotowawczych do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców.

Wojewoda Małopolski ustanowił pełnomocnika do spraw działań w zakresie przyjęcia uchodźców z Ukrainy oraz pełnomocnika do spraw kontaktu z organizacjami pozarządowymi w zakresie wsparcia uchodźców z Ukrainy¹⁴. Funkcję pełnomocnika ds. działań w zakresie przyjęcia uchodźców z Ukrainy powierzono Dyrektorowi Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego. Do jego zadań należało podejmowanie i koordynowanie działań w zakresie przyjęcia uchodźców, w szczególności inicjowanie i wspieranie współpracy z przedstawicielami wojewódzkiej administracji zespolonej, samorządu terytorialnego oraz innych instytucji działających na terenie województwa małopolskiego. Funkcję Pełnomocnika ds. NGO powierzono pracownicy Wydziału Administracji i Logistyki, do której zadań należało podejmowanie i koordynowanie działań w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi województwa małopolskiego w zakresie pomocy dla uchodźców z Ukrainy, w tym wspomaganie inicjatyw samorządowych oraz nowych rozwiązań korzystnych dla województwa.

Wojewoda powołał również zespół do spraw oceny ofert organizacji pozarządowych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, którego zadaniem była ocena merytoryczna ofert organizacji pozarządowych w oparciu o aktualne i prognozowane potrzeby w województwie małopolskim. Pracami Zespołu kierowała Pełnomocnik ds. NGO.

---

¹⁴ Dalej: Pełnomocnik ds. NGO

Dodatkowo Wojewoda upoważnił II Wicewojewodę, Dyrektora Generalną MUW oraz 12 dyrektorów i zastępców dyrektorów wydziałów do wykonywania określonych działań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy, w tym do zawierania umów i porozumień z zakresu zadań Wojewody określonych ustawą o pomocy, a także do oceny możliwości partycypacji obywateli Ukrainy w kosztach zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego (w związku z art. 12 ust. 17c i 17 d ustawy o pomocy).

Dyrektor WFiB oświadczyła, że z uwagi na charakter, bezprecedensowość, niemożliwy do określenia horyzont czasowy i dynamicznie zmieniającą się skalę potrzeb związanych z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy, *skala zaangażowania pracowników Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego była znacząca i wpłynęła przejściowo negatywnie na wykonywanie pozostałych zadań i obowiązków. Nie dotyczyło to wpływu na jakość wykonywanych zadań, natomiast część zadań była realizowana w dłuższym niż zazwyczaj okresie czasu, a realizacja części zadań standardowych, w pozwalającym na to zakresie, była przesuwana w czasie lub ograniczono zakres ich realizacji do niezbędnego minimum (...).*

W związku z realizacją działań pomocowych dokonano zakupów na kwotę 32,1 tys. zł, w celu doposażenia stanowisk pracy w Wydziale Spraw Cudzoziemców (zakupiono tonery, skoroszyty oraz powerbanki). Środki na ten cel pochodziły z rezerwy ogólnej budżetu państwa.

Przy realizacji zadań dotyczących udzielania pomocy obywatelom Ukrainy Wojewoda zaangażował również pracowników administracji zespolonej, w tym:

- Kuratorium Oświaty w Krakowie, które zajmowało się *wypłatą stypendiów i zasiłków szkolnych oraz zakupem materiałów edukacyjnych;*
- Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie oraz Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie, które m.in. zabezpieczały i wspierały działania podejmowane w punktach informacyjnych i recepcyjnych oraz na dworcach kolejowych, autobusowych i lotniczym; Państwowa Straż Pożarna realizowała również m.in. budowę miasteczka namiotowego w Olkuszku na potrzeby czasowego przebywania obywateli Ukrainy i przygotowania do dalszego przewiezienia autokarami dowożonych pociągami na linii kolejowej LHS¹⁵, przewozy osób, materiałów i żywności oraz koordynowała transport autokarowy firm prywatnych, a także zbiórki sprzętu pożarniczego, w tym w ramach pomocy międzynarodowej;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Krakowie oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego, które zajmowały się obsługą adresów poczty elektronicznej (pomoc.ukraina@muw.pl, transport.ukraina@muw.pl). Za pośrednictwem tych adresów zgłaszano oferty wsparcia w zakresie prywatnego transportu oraz zgłoszenia w sprawie pomocy humanitarnej dla Ukrainy,
- Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego do opracowania zasad bezpiecznego funkcjonowania Dworca Głównego PKP w Krakowie oraz stałe monitorowanie sytuacji w tej lokalizacji w zakresie swoich kompetencji.

Służby realizowały zadania w oparciu o ustalenia poczynione podczas spotkań Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz spotkań roboczych. Kuratorium Oświaty realizowało zadania na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Wojewodą a Małopolskim Kuratorem Oświaty.

---

¹⁵ Linia Hutnicza Szerokotorowa / Linia Hutniczo-Siarkowa

Jak podała Dyrektor WFiB, pracownicy jednostek administracji zespolonej uczestniczyli również w dyżurach w punkcie pomocowym na Dworcu Głównym w Krakowie oraz w punkcie recepcyjnym w Zabierzowie. Osoby posługujące się językiem rosyjskim lub ukraińskim zaangażowano m.in. do obsługi numerów alarmowych 112, 997, 998 w ramach dyżurów Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Krakowie (pięć osób zatrudnionych w CPR), wsparcia procesu oceny wniosków składanych przez obywateli Ukrainy (pracownicy Wydziału Polityki Społecznej oraz osoby oddelegowane przez organizacje pozarządowe, z którymi współpracował MUW), opracowania materiałów informacyjnych, czy obsługi realizowanej w Punktach Informacyjno-Doradczych dla obywateli państw trzecich, działających w ramach projektów FAMI (obsługa również w j. angielskim) i obsługiwanych przez pracowników zatrudnionych w ramach tych projektów.

W MUW nie zatrudniano obywateli Ukrainy na stanowiskach pomocniczych i obsługi na podstawie art. 23a ustawy o pomocy.

W okresie objętym kontrolą (do 30 kwietnia 2023 r.) Wojewoda Małopolski skierował również 18 wniosków do Ministra Obrony Narodowej o użycie Sił Zbrojnych RP, tj. żołnierzy 11. Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej. Występowano także z wnioskami do KPRM o nieodpłatne przekazanie sprzętu kwaterunkowego, środków ochrony indywidualnej oraz żywności dla przebywających na terenie województwa małopolskiego obywateli Ukrainy.

(akta kontroli str. 8-78, 480-485)

Wojewoda nie określił pisemnych regulacji dotyczących obsługi środków z Funduszu Pomocy. Stosowano zasady ujęte w obowiązującej w MUW polityce rachunkowości oraz instrukcji obiegu dokumentów finansowo-księgowych, a także wytyczne i zalecenia otrzymane od poszczególnych dysponentów środków (Ministra SWiA, Ministra RiPS i Ministra EiN).

W ramach koordynacji działań pomocowych organów władzy publicznej oraz organizacji pozarządowych i przedsiębiorców Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej powołał Zespół, którego zadaniem była koordynacja i wsparcie relokacji obywateli ukraińskich poza granice RP, oraz określił zasady działania w tym zakresie, w tym zadania Wojewody, jst oraz organizacji pozarządowych.

Odnosnie do zlecenia zadań na rzecz obywateli Ukrainy na podstawie art. 12 ust. 8 ustawy o pomocy stosowano wytyczne Ministra SWiA z 24 marca 2022 r. *w zakresie zorganizowania i koordynacji współpracy Wojewody z organizacjami pozarządowymi* (ze zm.) oraz postanowienia Zarządzenia Wojewody Małopolskiego w sprawie powołania Zespołu do spraw oceny ofert organizacji pozarządowych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

W związku z wejściem w życie przepisów art. 12 ust. 17a-17b ustawy o pomocy dotyczących obowiązku pokrywania przez obywateli Ukrainy części kosztów zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego, MUW ustalił zasady współdziałania w relacjach z dysponentami obiektów, z którymi MUW miał zawarte umowy (uczelnie udostępniające domy studenckie) oraz z jst, które na podstawie poleceń oraz porozumień zawartych z Wojewodą Małopolskim same zawierały umowy z dysponentami hoteli, pensjonatów, itp. Wnioski osób, które zostały zakwaterowane w domach studenckich rozpatrywał i oceniał zespół roboczy¹⁶ w oparciu o procedurę wewnętrzną (*Procedura oceny wniosków o nieodpłatny pobyt składanych do Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie*), ustalenia ze

¹⁶ W składzie: przedstawiciele Uczelni, przedstawiciele MUW (pracownicy Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Wydziału Spraw Cudzoziemców oraz Wydziału Polityki Społecznej) oraz tłumacz.

spotkań oraz rekomendacje MSWiA. Zatwierdzone przez Wojewodę wnioski i pisma przekazywano uczelniom do stosowania. W przypadku umów z jst zasady dot. oceny możliwości partycypacji w kosztach pomocy obywateli Ukrainy zawarto w porozumieniu zawartym pomiędzy Wojewodą i jednostką.

Dyrektor WFiB podała, że działania powyższe poprzedzone były akcją informacyjną w miejscach zakwaterowania, a także spotkaniami informacyjnymi i wideokonferencjami służb finansowych MUW z przedstawicielami jst województwa małopolskiego. MUW opracował również wzory oświadczeń, formularzy i ulotki oraz udzielał wyjaśnień dotyczących partycypacji obywateli Ukrainy w kosztach zakwaterowania i zwolnienia z częściowych opłat.

(akta kontroli str. 20-58, 79-86, 480-485)

W przypadku większości zadań wynikających z ustawy o pomocy wysokość potrzeb finansowych na ich realizację ustalana była przez MUW na podstawie przekazywanych na bieżąco przez jst oraz inne podmioty zapotrzebowań/wniosków o zasilenie rachunków środkami Funduszu. Dotyczyło to w szczególności zapewnienia zakwaterowania zbiorowego, wypłaty świadczeń za zakwaterowanie, świadczeń

z pomocy społecznej, pieczy zastępczej, czy wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego.

Zapotrzebowania były weryfikowane przez MUW pod kątem ustaleń przyjętych dla realizacji poszczególnych zadań (np. w przypadku zapewnienia zakwaterowania zbiorowego brano pod uwagę liczbę osobodni w poszczególnych obiektach oraz stawkę za osobodzień), a także wyników monitoringu wykorzystania środków. Monitorowano wysokość wykorzystanych i niewykorzystanych środków oraz przyczyny ich niewykorzystania. Wydział Polityki Społecznej prowadził bieżący monitoring za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej¹⁷, w której cyklicznie publikowane były sprawozdania jednostek. Dotyczyło to zadań finansowanych ze środków, dla których dysponentem był Minister RiPS oraz *wypłaty świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie*.

Potrzeby w zakresie rejestracji obywateli Ukrainy przybywających na terytorium RP (nadania numeru PESEL), zapewnienia nieodpłatnego wykonania zdjęć oraz potwierdzenia profilu zaufanego, tj. zadania, o których mowa w art. 4, 5 i 9 ustawy o pomocy, ustalano w oparciu o opracowany przez MSWiA algorytm uwzględniający liczbę załatwionych spraw oraz czas wykonania czynności oraz stawkę za roboczogodzinę.

Dyrektor WFiB wyjaśniła, że *potrzeby w zakresie wspierania obywateli Ukrainy wynikały przede wszystkim z zadań określonych w ustawie o pomocy. W celu ustalenia, w jakim zakresie zachodzi potrzeba realizacji ww. zadań, opierano się na wszystkich dostępnych informacjach, a w szczególności prowadzonym monitoringu i zbieranych sprawozdaniach*. Między innymi na potrzeby zadania polegającego na udzielaniu pomocy i wsparcia psychologicznego oraz organizacji punktu medycznego, transportu medycznego i punktu informacyjnego, służby podległe Wojewodzie śledziły m.in. liczbę obywateli Ukrainy przebywających na terenie dworca PKP i PKS w Krakowie. W zakresie zapewnienia transportu i zakwaterowania pacjentom przewiezionym do leczenia szpitalnego potrzeby określone były w oparciu o informacje przekazywane przez Ministerstwo Zdrowia. Wykorzystywano także doświadczenia pracowników Wydziału Spraw Cudzoziemców związane z udzielaniem informacji obywatelom państw trzecich¹⁸ oraz informacje pozyskiwane

---

¹⁷ Dalej: CAS

¹⁸ Państwa niewchodzące w skład Unii Europejskiej

w miarę funkcjonowania infolinii specjalnej wojewody małopolskiego oraz punktu relokacyjnego.

Potrzeby w zakresie wspierania obywateli Ukrainy były również przedmiotem spotkań organizowanych przez Wojewodę z przedstawicielami administracji rządowej, jst oraz organizacji pozarządowych. Zwracano się także o przekazanie danych na temat bieżącej sytuacji, w tym do podmiotów prowadzących placówki udzielające tymczasowego schronienia, zakładów opiekuńczo-leczniczych/pielęgnacyjno-opiekuńczych, szpitali.

(akta kontroli str. 30-37, 111-112, 480-485, 1028-1031)

Wojewoda otrzymywał wytyczne i zalecenia dotyczące realizacji działań mających na celu pomoc obywatelom Ukrainy m.in. od Ministra SWiA, Ministra RiPS, Ministra Zdrowia, Ministra Finansów i Ministra EiN oraz Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Dotyczyły one w szczególności organizacji miejsc zakwaterowania osób przybywających z Ukrainy, koordynacji działań prowadzonych na terenie województwa, postępowania ze środkami pochodzącymi z budżetu państwa oraz Funduszu Pomocy, sposobu realizacji konkretnych działań na rzecz obywateli Ukrainy (np. wypłaty świadczeń za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia, wypłaty świadczeń jednorazowych oraz świadczeń rodzinnych, nadawania nr PESEL). Wytyczne i zalecenia przekazywane były zarówno w formie pisemnej, jak i drogą elektroniczną oraz w trakcie wideokonferencji.

(akta kontroli str. 37-43, 321-323331-344, 480-515)

Wojewoda przekazywał na bieżąco do jst z terenu województwa małopolskiego wytyczne i zalecenia dotyczące realizacji działań mających na celu udzielenie pomocy obywatelom Ukrainy (w tym wytyczne otrzymane od dysponentów Funduszu). Dotyczyły one m.in. sposobu realizacji konkretnych zadań, koordynacji działań jst oraz postępowania ze środkami z Funduszu (m.in. przy składaniu zapotrzebowań na środki, ich rozliczania oraz stosowania klasyfikacji budżetowej). Otrzymywane przez Wojewodę wytyczne z poszczególnych resortów były przekazywane do jst, jeżeli dotyczyły prowadzonych przez nie spraw.

(akta kontroli str. 43-50, 480-485)

W 2022 r. na realizację zadań pomocowych Wojewodzie zostały przyznane środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa w kwocie 8 000 tys. zł Ujęto je w planie wydatków w części 85/12 województwo małopolskie, w dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, rozdział 75421 – Zarządzanie kryzysowe. Kwota w wysokości 5 100 tys. zł została ujęta w budżecie wojewody (dysponenta głównego), a kwota 2 900 tys. zł w planie wydatków dysponenta III stopnia – MUW.

Ujęcie środków pochodzących z rezerwy ogólnej w budżecie Wojewody nastąpiło na podstawie zarządzenia Wojewody Małopolskiego:

- nr 70 z 28 lutego 2022 r. w sprawie zmian w planie dochodów i wydatków Wojewody Małopolskiego na 2022 r. na podstawie decyzji Ministra Finansów Nr MF/FS7.4143.3.42.2022.MF.487 z 25 lutego 2022 r. zwiększającej wydatki budżetowe województwa małopolskiego na 2022 r. – zwiększenie o 2 000 tys. zł;
- nr 90 z 14 marca 2022 r. w sprawie zmian w planie dochodów i wydatków Wojewody Małopolskiego na 2022 r. na podstawie decyzji Ministra Finansów Nr MF/FS7.4143.3.63.2022.MF.671 z 11 marca 2022 r. zwiększającej wydatki budżetowe województwa małopolskiego na 2022 r. – zwiększenie o 6 000 tys. zł.

Wojewoda, 18 lutego 2022 r., na podstawie art. 140 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁹ utworzył rezerwę w kwocie 6 314 tys. zł. Podziału rezerwy (podział do działu 754 rozdział 75421) w kwocie 2,3 tys. zł i zmiany planu dochodów i wydatków Wojewody Małopolskiego na 2022 r. dokonano zarządzeniem nr 734 z 15 listopada 2022 r. W tym samym dniu Wojewoda poinformował Ministra Finansów o podziale rezerwy stosownie do postanowień art. 156 ufp.

Ujęte w planie środki pochodzące z rezerwy ogólnej oraz rezerwy Wojewody zostały przeznaczone na zapewnienie miejsc czasowego zakwaterowania dla obywateli Ukrainy w miejscach zakwaterowania zbiorowego, w tym objętych poleceniami Wojewody i porozumieniami zawartymi z jst (na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie²⁰ oraz ustawy o pomocy) oraz umowami zawartymi przez Wojewodę z uczelniami wyższymi, a także wyposażenie dodatkowych punktów informacyjnych oraz wzmocnienia służb imigracyjnych Wojewody w Wydziale Spraw Cudzoziemców.

Na działania związane z pomocą obywatelom Ukrainy, tj. na wydatki Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii mi.in. na znakowanie mikroczipami zwierząt należących do obywateli Ukrainy, szczepionki przeciw wściekliznie dla tych zwierząt, materiały biurowe, wynagrodzenie bezosobowe, paliwo, przeznaczono 60,8 tys. zł w ramach planu wydatków Urzędu na 2022 r. oraz 0,6 tys. zł. ze środków rezerwy celowej. Ujęcie środków pochodzących z rezerwy celowej budżetu państwa (poz. 12²¹) w budżecie Wojewody nastąpiło na podstawie decyzji Wojewody Małopolskiego nr 436 z 28 lipca 2022 r. w sprawie zmian w planie dochodów i wydatków Wojewody Małopolskiego na 2022 r. m.in. na podstawie decyzji Ministra Finansów Nr MF/FG1.4143.3.158.2022.MF.2529 z 26 lipca 2022 r. z przeznaczeniem na sfinansowanie ustawowych zadań realizowanych przez Inspekcję Weterynaryjną na terenie województwa małopolskiego.

W trakcie 2022 r., w wyniku decyzji Wojewody w sprawie zmian w budżecie wojewody dotyczących zadań związanych z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy, plan wydatków w części 85/12 został zmniejszony do kwoty 7 825,9 tys. zł, w tym 2 870,4 tys. zł dla dysponenta III stopnia (tj. o 2,2% w stosunku do pierwotnego planu).

Wydatki wyniosły 7 584,1 tys. zł. Niewykorzystana kwota środków (477,3 tys. zł) po weryfikacji rozliczeń przedstawionych przez jst oraz MUW została zwrócona na rachunek Ministerstwa Finansów. Wykonanie planu wydatków (po zmianach) wyniosło 94,1 %, w związku z poniesieniem wydatków w kwocie niższej niż określona w zawartych porozumieniach i umowach.

W 2023 r. realizacja zadań pomocowych była finansowana wyłącznie ze środków z Funduszu Pomocy.

(akta kontroli str. 123-156, 480-485)

Do MUW wpłynęły dwie skargi dotyczące pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy. Pierwsza, złożona przez osobę oferującą pomoc przybywającym, dotyczyła małej efektywności działania punktów pomocy zlokalizowanych w Krakowie na Dworcu Głównym oraz przy Radziwiłłowskiej 11. Skarga wpłynęła do MUW 6 marca 2022 r. i 9 marca 2022 r., stosownie do postanowień art. 231 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²² została przekazana do Urzędu Miasta

¹⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm. Dalej: ufp.

²⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 190. Dalej: ustawa o wojewodzie.

²¹ *Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.*

²² Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm. Dalej: kpa.

Krakowa do załatwienia zgodnie z właściwością, o czym w tym samym dniu powiadomiono skarżącego. Druga skarga dotyczyła nieprawidłowości przy rozpatrywaniu przez Urząd Gminy w Bukowinie Tatrzańskiej wniosku skarżącej o zwrot środków za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy, a także braku nadzoru w tym zakresie ze strony MUW. Skarga wpłynęła do MUW 5 czerwca 2023 r. i została rozpatrzona 2 sierpnia 2023 r., o czym powiadomiono skarżącą w tym samym dniu (wcześniej zawiadomiono skarżącą o przedłużeniu terminu rozpatrzenia skargi, w związku z potrzebą zgromadzenia dowodów).

(akta kontroli str. 50, 194-206, 480-485)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Wojewody w zakresie zapewnienia warunków umożliwiających prawidłowe i skuteczne udzielanie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

OBSZAR

2. Realizacja działań w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy oraz ich efekty

Opis stanu
faktycznego

W 2022 r. na zadania dotyczące pomocy obywatelom Ukrainy w ramach środków z Funduszu Pomocy wydatkowano 696 986,1 tys. zł, w tym dysponent III stopnia – MUW wydatkował 25 525,5 tys. zł. Zasilenia Funduszu wyniosły łącznie 704 215,9 tys. zł, w tym 642 165 tys. zł od Ministra SWiA, 59 425 tys. zł od Ministra RiPS, 2 618,1 tys. zł od Ministra EiN oraz 7,8 tys. zł²³ od Ministra Cyfryzacji. Wojewoda wydatkował ze środków otrzymanych od Ministra SWiA 637 619,4 tys. zł, tj. 99,3%, ze środków otrzymanych od Ministra RiPS 58 770,5 tys. zł, tj. 98,9%, ze środków Ministra EiN 590,2 tys. zł, tj. 22,5% zł, a ze środków otrzymanych od Ministra Cyfryzacji 6 tys. zł²⁴, tj. 76,9%. Łączne wykonanie wyniosło 99%.

W 2022 r. najwyższe środki wydatkowano na następujące zadania: zapewnienie zakwaterowania zbiorowego w kwocie 382 556 tys. zł; wypłatę świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie w kwocie 246 192,1 tys. zł oraz wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego w kwocie 36 062,1 tys. zł.

W 2023 r. (do 30 kwietnia) na zadania dotyczące pomocy obywatelom Ukrainy wydatkowano 145 523,9 tys. zł, w tym dysponent III stopnia – MUW wydatkował 6 839,7 tys. zł. Zasilenia łącznie od wszystkich dysponentów wyniosły 151 300 tys. zł, w tym 137 858 tys. zł od Ministra SWiA, 13 438,4 tys. zł od Ministra RiPS, 3,6 tys. zł od Ministra Cyfryzacji. Do 30 kwietnia 2023 r. Minister EiN nie przekazał środków z FP²⁵. Wojewoda wydatkował ze środków otrzymanych od Ministra SWiA 133 918,6 tys. zł, tj. 97,1%, ze środków otrzymanych od Ministra RiPS 11 602,5 tys. zł²⁶, tj. 86,3%, ze środków otrzymanych od Ministra Cyfryzacji 3,6 tys. zł, tj. 100%²⁷. Łączne wykonanie wyniosło 96,2%.

²³ Zgodnie z wytycznymi KPRM z 21.12.2022 r. część środków (0,8 tys. zł) została przekazana MUW i dalej jst w styczniu 2023 r.

²⁴ Kwota środków przekazanych jst (po zwrotach).

²⁵ Zadanie dotyczące zakupu materiałów edukacyjnych realizowane było od 15 maja 2023 r. (Zgodnie z Porozumieniem Wojewody z Małopolskim Kuratorem Oświaty z 19 czerwca 2023 r.).

²⁶ W tym kwota 596,6 tys. zł dot. pieczy zastępczej wg danych na 31 marca 2023 r. (ostatnie sprawozdanie w okresie do 30 kwietnia 2023 r.).

²⁷ Wykonanie dot. środków Ministra Cyfryzacji wg danych na 31 marca 2023 r. (ostatnie sprawozdanie w okresie do 30 kwietnia 2023 r.). Zasilenie w 2023 r. obejmowało także środki za realizację zadania w 2022, zwrócone wcześniej przez jst (826,92 zł).

W 2023 r. (do 30 kwietnia) najwyższe środki wydatkowano na następujące zadania: zapewnienie zakwaterowania zbiorowego w kwocie 111 603,9 tys. zł; wypłatę świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie w kwocie 22 147,8 tys. zł oraz wypłatę świadczeń rodzinnych w kwocie 7 722,7 tys. zł.

W przypadku części zadań wystąpiła różnica wynosząca powyżej 20% pomiędzy kwotą otrzymaną od poszczególnych dysponentów Funduszu a kwotą wydatków poniesionych przez jst i inne podmioty. I tak w 2022 r.:

- 1) Minister SWiA na realizację zadania *finansowanie przejazdów* przekazał do MUW środki w wysokości 158 tys. zł, z czego wydatkowano 31,9 tys. zł, tj. 20,2%;
- 2) Minister EiN na realizację zadania *wypłata stypendiów i zasiłków* przekazał do MUW środki w wysokości 2 618,1 tys. zł, z czego wydatkowano 590,2 tys. zł, tj. 22,5% zł;
- 3) Minister Cyfryzacji na realizację zadania *potwierdzenie tożsamości* przekazał do MUW środki w wysokości 7,8 tys. zł, z czego wydatkowano 6,0 tys. zł, tj. 76,9%.

Zastępca Dyrektora WFiB wyjaśniła w odniesieniu do *finansowania przejazdów*, że przyczyna rozbieżności wynikała z charakteru realizowanego zadania i jego nieprzewidywalności. Zadanie dotyczyło transportu ukraińskich żołnierzy wymagających pomocy medycznej na terenie województwa, którzy nie przybyli w przewidywanej wstępnie liczbie. Nie było jednak gwarancji, że sytuacja ta się nie zmieni, co było uzależnione od intensywności działań wojennych na terytorium Ukrainy. W przypadku zadania: *wypłata stypendiów i zasiłków* niższe wykonanie związane było z procedurą przyznawania środków. Bardzo często okazywało się, że w okresie od momentu szacowania wydatków przez jst do momentu ich wypłaty rodziny, dla których zapotrzebowano środki, opuszczały teren danej jst. Często kontakt z tymi rodzinami był utrudniony lub niemożliwy. W konsekwencji wstępnie zabezpieczone i przekazane środki nie były w ogóle wydatkowane i zwracane były do MUW w 100%.

Wykorzystanie środków na *potwierdzenie tożsamości* związane było z liczbą załatwionych w tym zakresie spraw przez gminy oraz ich czasochłonnością (dane wg raportów przekazywanych przez KPRM). Sprawy były natomiast podejmowane na wniosek zainteresowanych obywateli Ukrainy.

W 2023 r. (do 30 kwietnia):

- 1) Minister SWiA przekazał do MUW na realizację zadań:
  - *zapewnienie transportu* środki w wysokości 25 tys. zł, z czego wydatkowano 13,7 tys. zł, tj. 54,6%,
  - *finansowanie przejazdów* środki w wysokości 33,3 tys. zł, z czego nie wydatkowano żadnych środków,
  - *nadanie numeru PESEL* środki w wysokości 158,8 tys. zł, z czego wydatkowano 121,7 tys. zł, tj. 76,6%,
  - *wykonanie zdjęcia* środki w wysokości 75,6 tys. zł, z czego wydatkowano 31,5 tys. zł, tj. 41,7%.

Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora WFiB niepełne wykorzystanie środków w przypadku powyższych zadań wynikało przede wszystkim z faktycznie mniejszej liczby korzystających lub ich braku, czy złożenia mniejszej liczby wniosków o nadanie nr PESEL. Zastępca Dyrektora dodała, że w przypadku nadania numeru PESEL *część jednostek wykorzystwała środki w miesiącu następnym, część nie była w stanie zrealizować wszystkich środków*

w bieżącym miesiącu z względu na przepływ środków (np. Urząd Miasta Krakowa) między rachunkami bankowymi utworzonymi do obsługi Funduszu Pomocy, zawarcie umów cywilnoprawnych, zaangażowanie środków, co wymaga nakładu czasu i pracy zarówno po stronie wydziału merytorycznego, jak i Wydziału Finansowego.

2) Minister RiPS przekazał do MUW na realizację zadań:

- zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności – łącznie środki w wysokości 66,5 tys. zł, z czego w powyższym okresie nie wydatkowano żadnych środków,
- wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego środki w wysokości 1 749,9 tys. zł, z czego wydatkowano 1 257,5 tys. zł, tj. 71,9%,
- świadczenie z pomocy społecznej środki w wysokości 2 490,7 tys. zł, z czego wydatkowano 1 927,5 tys. zł, tj. 77,4%,
- bezpłatna pomoc psychologiczna środki w wysokości 171,6 tys. zł, z czego wydatkowano 98,2 tys. zł, tj. 57,2%,
- piecza zastępcza łącznie środki w wysokości 778,5 tys. zł, z czego wydatkowano łącznie 596,6 tys. zł, tj. 76,6%.

Zastępca Dyrektora WFIB wyjaśniła, że brak wydatków na zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności związany był z brakiem nowych wniosków do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Tarnowskiej, którego dotyczyło zasilenie. W zakresie wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego różnica wynika ze zbliżonej wysokości potrzeb oszacowanych przez gminy na luty, marzec i kwiecień 2023 roku i spadku wysokości potrzeb (wartości dyspozycji przekazanych przez Wojewodę: styczeń 545 tys. zł, luty 397 tys. zł, marzec 364 tys. zł, kwiecień 152 tys. zł). W okresie luty-kwiecień 2023 roku gminy szacowały potrzeby miesięczne na poziomie ponad 300 tys. zł, natomiast w kwietniu złożyły zapotrzebowanie tylko na 152 tys. zł, stąd nie wszystkie środki zostały przekazane. Kwota wydatkowana na 8 marca 2023 roku stanowiła 85% kwoty przekazanej samorządom na realizację zadania. Odnośnie do świadczeń z pomocy społecznej różnica wynikała z szacunków gmin w zakresie planowanych wydatków na styczeń 2023 roku. Zgodnie z potrzebami gmin przekazanymi w sprawozdaniach, potrzeby na styczeń wynosiły 1 388 383 zł, co wykazano w sprawozdaniu DPS-III-290-EJ2022 przekazanym MRiPS 22 grudnia 2022 roku – na tej podstawie otrzymano środki. Ostatecznie gminy zawnioskowały o wypłatę środków w łącznej wysokości 565 197,71 zł. Powstała nadwyżka środków dotyczyła głównie posiłków doraźnych dla dzieci i młodzieży. Gminy wskazały potrzeby na styczeń w wysokości 996 836,17 zł, a zawnioskowały o środki w wysokości 148 989,57 zł (posiłek doraźny dla dzieci i młodzieży). Nadwyżka na to świadczenie była sukcesywnie przekazywana gminom w kolejnych miesiącach. W przypadku bezpłatnej pomocy psychologicznej niskie wykonanie było wynikiem przewidywania przez samorzady większej skali pomocy w tym zakresie.

Kwota wykorzystania środków na działania realizowane w ramach pieczy zastępczej dotyczyła I kwartału 2023 r. (Wydział Polityki Społecznej nie zbierał danych z jst na 30 kwietnia 2023 r.). Dla porównania suma wydatków dla tego zadania na 10 maja 2023 r. wynosiła 774,6 tys. zł, co stanowiło 99,5 % kwoty zasilenia.

(akta kontroli str. 123-128, 157-176, 480-485, 1011-1014)

W ramach projektów finansowanych ze środków UE Wojewoda prowadził projekt adresowany do cudzoziemców – obywateli państw trzecich, w tym również obywateli

Ukrainy, pod nazwą *Małopolska przyjazna cudzoziemcom – wsparcie w integracji i adaptacji obywateli państw trzecich*, realizowany z Funduszu Azylu, Migracji i Integracji²⁸. Projekt realizowany był w okresie od 1 lipca 2018 r. do 31 marca 2022 r. W uruchomionych w ramach programu Punktach Informacyjno-Doradczych dla obywateli państw trzecich w Krakowie i w Nowym Sączu oraz infolinii informacyjno-doradczej korzystali również obywatele Ukrainy przybyli do RP w związku z konfliktem zbrojnym. Pomoc obejmowała m.in. kwestie administracyjne, prawne oraz społeczno-kulturowe, tłumaczenia w siedzibie punktów lub mobilnie. Działania w powyższym zakresie kontynuowane były w ramach projektu Wojewody Małopolskiego współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji pn. *Małopolska otwarta*²⁹, realizowanego od 1 września 2022 r. W ramach tego programu uruchomiono kolejne trzy Punkty Informacyjno-Doradcze w Krakowie i Tarnowie.

Równolegle Wojewoda prowadził projekt pn. *I 3 – INFRASTRUKTURA, INNOWACJE, INFORMACJA. Projekt Wojewody Małopolskiego dedykowany obywatelom państw trzecich*. Projekt realizowany był od 20 września 2019 r. do 31 grudnia 2022 r., w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji³⁰. Jego głównym celem było zwiększenie dostępności do informacji o prawach obowiązkach obywateli państw trzecich na terytorium RP oraz o stanie prowadzonych przed Wojewodą Małopolskim spraw. W ramach projektu m.in. uruchomiono infolinię info.opt (tel. 12 210 20 20), stronę internetową oraz adres poczty elektronicznej info.opt@muw.pl, z których po 24 lutego 2022 r. korzystali także przybywający do Polski obywatele Ukrainy. Pomoc świadczona w ramach projektu obejmowała poradnictwo m.in. w kwestiach procedur administracyjnych, zasad legalizacji pobytu oraz pracy oraz miejsc obsługi beneficjentów.

W ramach projektów organizowano również spotkania oraz dni otwarte dla cudzoziemców, w tym soboty informacyjne, podczas których przekazywano m.in. informacje na temat prowadzonych spraw oraz działań na rzecz integracji cudzoziemców (w tym szczególności obywateli Ukrainy) w Małopolsce.

Dyrektor WFiB podała, że na działania związane z pomocą obywatelom Ukrainy realizowane w ramach projektu *Małopolska przyjazna cudzoziemcom – wsparcie w integracji i adaptacji obywateli państw trzecich* MUW wydatkował w 2022 r. kwotę 73 tys. zł. Budżet przeznaczony na sfinansowanie 20 sobót informacyjnych w 2022 roku wyniósł 193,7 zł.

(akta kontroli str. 87-97, 480-485, 1011-1014, 1032-1033)

Wojewoda koordynował działania organów władzy publicznej oraz organizacji pozarządowych i przedsiębiorców w zakresie udzielania pomocy obywatelom Ukrainy na terenie województwa małopolskiego. Działania koordynacyjne podejmowane były w oparciu o ustalone procedury oraz na bieżąco poprzez doraźne działania. Dyspozycje przekazywane były zarówno w ramach pisemnych poleceń, jak i w trakcie posiedzeń Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz spotkań roboczych i konferencji w szczególności z przedstawicielami MUW, administracji zespolonej, jst czy organizacji pozarządowych. Bezpośrednie spotkania wykorzystywane były również do wymiany informacji nt. problemów przybywających obywateli Ukrainy.

Wojewoda koordynował działania m.in. w zakresie zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia przybyłych z Ukrainy, a także ich relokacji poza granice RP, transportu,

²⁸ Nr projektu 11/8-2017/OG-FAMI.

²⁹ Nr projektu: 12/14-2022/OG-FAMI.

³⁰ Nr projektu 15/10-2019/OG-FAMI.

tworzenia i prowadzenia punktów recepcyjnych, informacyjnych, itp., czy udzielania pomocy humanitarnej (w tym w ramach Wojewódzkiego Systemu Koordynacji Pomocy dla Ukrainy).

W tych obszarach, stosownie do wytycznych MSWiA, koordynacją Wojewody objęte były również działania podejmowane przez organizacje pozarządowe. Współpraca z organizacjami pozarządowymi została nawiązana w pierwszych dniach konfliktu oraz była kontynuowana w całym okresie objętym kontrolą. Zorganizowano m.in. spotkania Wojewody Małopolskiego z organizacjami, w których uczestniczyła również Pełnomocnik ds. NGO. Jak podała Dyrektor WFiB podczas spotkań ustalono priorytety w zakresie pomocy osobom przybywającym z Ukrainy oraz konieczne działania, w tym w zakresie pomocy na Dworcu Głównym w Krakowie (ubrania, napoje, kanapki, ciepłe posiłki, środki higieniczne), zorganizowania miejsc wypoczynku, miejsc noclegowych, pomocy medycznej, psychologicznej oraz zapewnienie 24 godzinnego wyżywienia. Utrzymywano także kontakt z organizacjami w celu pozyskania bieżącej informacji nt. sytuacji w punktach recepcyjnych i informacyjnych.

Dyrektor wskazała również, że Wojewoda podejmował działania na rzecz uchodźców romskich z Ukrainy. W tym zakresie m.in. przekazano do organizacji mniejszościowych informacje dotyczące miejsc czasowego pobytu, punktów informacyjnych i recepcyjnych, sposobu uzyskania numeru PESEL oraz miejsc, w których można uzyskać pomoc prawną i medyczną. W celu zapewnienia bieżącej informacji kilkakrotnie zorganizowano spotkania z Pełnomocnikiem Wojewody Małopolskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Zorganizowano również pomoc dla Romskiego Stowarzyszenia Oświatowego „Harangos” dot. artykułów dla ok. 60 romskich uchodźców zakwaterowanych w Krakowie. Dodatkowo 12 maja 2022 r. zorganizowano spotkanie Pełnomocnika Wojewody Małopolskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych z przedstawicielami mniejszości z terenu województwa małopolskiego, w tym organizacji „Zustricz” i Związku Ukraińców w Polsce, w którym również czynny udział wzięli przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, na którym poruszane były tematy dotyczące sytuacji uchodźców z Ukrainy, w tym romskich. W ramach aktywizacji zawodowej Wojewoda Małopolski, który jest koordynatorem regionalnym *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030*, przekazał środki finansowe umożliwiające odbycie stażu zawodowego uchodźcom romskim z Ukrainy.

(akta kontroli str. 11-110, 480-485, 1011-1014)

Przed wejściem w życie ustawy o pomocy Wojewoda, na podstawie art. 25 ust. 1 w zw. z art. 22 pkt 2 ustawy o wojewodzie, wydał jst (każdej odrębnie) 126 poleceń dotyczących udzielania pomocy obywatelom Ukrainy przybyłym na terytorium RP od 24 lutego 2022 r., w szczególności nt. organizacji zakwaterowania, wyżywienia oraz w razie potrzeby udzielania pomocy prawnej, medycznej i psychologicznej. Burmistrzowi Miasta Olkusz oraz Zarządowi Powiatu Olkuskiego Wojewoda wydał polecenia dotyczące utworzenia w Olkuszu punktu recepcyjnego (Burmistrz miał udostępnić Staroście Olkuskiemu nieruchomości zlokalizowane przy ul. Składowej 7 i 8 w Olkuszu, w których Powiat miał zorganizować i prowadzić we współpracy z Wojewodą Małopolskim punkt recepcyjny).

Od dnia wejścia w życie przepisów ustawy o pomocy Wojewoda na podstawie art. 12 ust. 10 w zw. z art. 12 ust. 1 tej ustawy wydał jst, zarządowi spółki Polskie Koleje Państwowe SA oraz Zarządowi spółki „CS Natura Tour” Spółka z o.o. 336 poleceń³¹,

³¹ Liczba na dzień 17 sierpnia 2023 r., obejmuje także polecenia zmieniające. Zmiany dotyczyły przede wszystkim liczby miejsc i obiektów wyznaczonych jako miejsca pobytu osób przybywających z Ukrainy. Do polecenia wydanego w 2023 r. nie wydano polecenia zmieniającego (stan na 17 sierpnia 2023 r.).

z czego jedno wydano w 2023 r. (polecenie wydane Prezydentowi Miasta Kraków). Wydane polecenia dotyczyły głównie organizacji zakwaterowania, wyżywienia oraz w razie potrzeby udzielania pomocy prawnej, medycznej i psychologicznej dla obywateli Ukrainy. Burmistrz Miasta i Gminy Niepołomice otrzymał polecenie zapewnienia obywatelom Ukrainy przybyłym na teren województwa małopolskiego właściwych warunków sanitarnych w miejscu zakwaterowania poprzez zakup zestawu pralniczego.

W ramach badania sześciu poleceń Wojewody, wydanych w 2022 r. na podstawie ustawy o wojewodzie, ustalono, że w przypadku wszystkich poleceń niezwłocznie po ich wydaniu (tj. tego samego dnia lub dnia następnego) Wojewoda poinformował o tym fakcie Ministra SWiA. W przypadku pięciu poleceń zawarto porozumienia określające warunki i koszty zadań wskazanych w poleceniach, natomiast w przypadku jednego porozumienie nie zostało zawarte, ponieważ dotyczyło udostępnienia wskazanego w poleceniu obiektu i nie występowało z wnioskami o wypłatę środków na ten cel. Analiza ww. porozumień wykazała, że:

- w każdym przypadku określono zasady sprawowania przez Wojewodę kontroli nad realizacją zadań objętych porozumieniem, m.in. uprawnienie do badania prawidłowości wydatkowania dotacji włącznie z możliwością weryfikacji realizacji zadania przez podmioty faktycznie realizujące zadania. Jednostka mogła być kontrolowana zarówno w toku realizacji zadania, jak i po jego realizacji. Zastrzeżono, że kontrola sprawowana będzie na zasadach określonych w ustawie o kontroli w administracji rządowej;
- MUW weryfikował wykonanie zadania przez jst na podstawie złożonego rozliczenia, wskazującego poniesione wydatki/koszty. Weryfikowano również, czy zadanie zostało wykonane zgodnie z porozumieniem. Zgodnie z § 11 ust. 8 porozumienia, niezgłoszenie przez Wojewodę uwag w terminie 30 dni od dnia przedstawienia rozliczenia oznaczało zatwierdzenie rozliczenia dotacji. W żadnym przypadku nie zgłoszono zastrzeżeń;
- w ramach jednego porozumienia wydatkowano całość przekazanych środków, a w przypadku czterech porozumień dokonano zwrotu niewykorzystanych środków. Miasto Kraków oraz Powiat Brzeski złożyły rozliczenie z opóźnieniem, po wezwaniu przez MUW do rozliczenia otrzymanych i wykorzystanych środków z budżetu państwa, zgodnie z art. 152 ufp;
- w przypadku porozumień objętych badaniem Wojewoda nie przeprowadzał kontroli. Dyrektor WFiB wyjaśniła, że przyczyną tego były ograniczenia kadrowe i czasowe. Skala zadań związanych z udzielaniem pomocy obywatelom Ukrainy przez MUW *była ogromna, realizowana pod presją czasu*. W wykonywanie zadań zaangażowani byli pracownicy i kierownictwo wielu wydziałów, którzy wykonywali dodatkowe obowiązki, bez zmniejszenia dotychczasowych zakresów czynności. Priorytetowym zadaniem było organizowanie pomocy dla obywateli Ukrainy.

Badanie 10 poleceń wydanych przez Wojewodę na podstawie art. 12 ust. 10 w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy o pomocy (dziewięciu w 2022 r. i jednego w 2023 r.), wykazało że:

- wszystkie polecenia, zgodnie z wymogiem określonym w art. 12 ust. 11 ustawy o pomocy, miały formę decyzji administracyjnej i zawierały m.in.: zakres zadania, termin realizacji, uzasadnienie oraz wskazanie, że zadanie finansowane będzie w oparciu o porozumienie/umowę zawartą z Wojewodą Małopolskim (umowę zawarto z Burmistrzem Gminy Niepołomice). Wszystkie porozumienia i umowa zostały zawarte w okresie od czterech do 41 dni od daty wydania decyzji;

- we wszystkich badanych decyzjach zawarto pouczenie o możliwości odwołania się w trybie kpa do Ministra SWiA, za pośrednictwem Wojewody;
- przed wydaniem decyzji nie zawiadamiano strony o wszczęciu postępowania na podstawie art. 61 § 4 kpa; odstąpiono również od obowiązku wynikającego z art. 10 § 1 kpa.

Dyrektor WFiB wyjaśniła m.in., że *wydanie polecenia przez wojewodę jest formą zlecenia przez wojewodę zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy, co nie wiąże się z wszczęciem jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego rozstrzygającego indywidualną sprawę z zakresu administracji publicznej. Tym samym stanowią one prawną formę zlecenia jednostkom samorządu terytorialnego zadań z zakresu administracji rządowej, z tytułu realizacji których jednostki samorządu terytorialnego otrzymują stosowne finansowanie. Zatem zawiadamianie jednostek samorządu terytorialnego o wszczęciu postępowania, a także zastosowanie art. 10 Kpa nie znajdowało uzasadnienia.*

- Wojewoda nie wydawał jst poleceń w formie ustnej, pisemnej w formie adnotacji, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną³² lub za pomocą innych środków łączności;
- Wojewoda niezwłocznie po wydaniu decyzji (tj. tego samego dnia lub do dwóch dni) informował o tym fakcie Ministra SWiA;
- nie wniesiono odwołania od decyzji objętych badaniem; decyzje te nie zostały również uchylone ani odwołane; nie wstrzymano także wykonania polecenia w trybie art. 12 ust. 15 ustawy o pomocy. Siedem poleceń zostało natomiast zmienionych, w związku ze zmianą liczby miejsc czasowego pobytu osób przybyłych określoną w decyzji (zmiany również miały formę decyzji).

(akta kontroli str. 181-200, 207-246, 480-485)

Według stanu na dzień 31 marca 2022 r. na terenie województwa zapewniono 1 012 obiektów zbiorowego zakwaterowania i całodziennego wyżywienia obywateli Ukrainy, z czego 991 zorganizowały jst na podstawie poleceń Wojewody Małopolskiego, a 21 zorganizował MUW (umowy zawarte z uczelniami publicznymi oraz innymi podmiotami). Na 30 czerwca liczba obiektów wzrosła do 1 108 (jst: 1 086 obiektów; MUW: 22), a na koniec 2022 r. wynosiła 958 obiektów (jst: 947 obiektów; MUW: 11). Według stanu na 30 kwietnia 2023 r. w województwie funkcjonowało 915 obiektów (jst: 906 obiektów; MUW: 9).

Dyrektor WFiB podała, że przy wyborze miejsc zbiorowego zakwaterowania kierowano się potrzebą zapewnienia w krótkim czasie dużej liczby miejsc. Brano pod uwagę fakt, iż większość napływającej ludności stanowiły osoby starsze oraz matki z dziećmi, a także porę roku, która uniemożliwiała tworzenie doraźnych rozwiązań na bazie konstrukcji tymczasowych, czy namiotów. Istotną kwestią przy wyborze uruchamiania miejsc noclegowych była także potrzeba zapewnienia warunków do funkcjonowania w określonej perspektywie czasu, w tym z zapewnieniem dostępu dzieci do placówek oświatowych, przedszkoli, rynku pracy czy opieki medycznej.

W MUW opracowano *Scenariusz Przyjęcia Uchodźców z Ukrainy* na terenie województwa małopolskiego, w którym wskazano planowane miejsca zakwaterowania z wyżywieniem (długoterminowe i tymczasowe/doraźne), etapy przyjmowania osób, ustalenia dotyczące transportu, w tym planowane trasy przejazdów, a także założenia dotyczące zabezpieczenia medycznego. Koncepcja

³²Dz. U. z 2020 r. poz. 344.

zakwaterowania zbiorowego (systemowego) opierała się przede wszystkim na wykorzystaniu obiektów wskazanych przez jst (w większości hotele, pensjonaty, zajazdy, itp.), które posiadały odpowiednie zaplecze i były przystosowane do długotrwałego pobytu osób, oraz bazy noclegowej krakowskich uczelni. Wykorzystano także obiekty należące do Skarbu Państwa (np. Ośrodek Wypoczynkowy Siwarna w Kościelisku). Stosownie do wytycznych MSWiA, opracowano również *Strategię przyjęcia II Fali Uchodźców z Ukrainy na Teren Województwa Małopolskiego*, która uwzględniała m.in. uruchomienie obiektów rezerwowych i zapasowych, organizację punktów recepcyjnych i informacyjnych, kwestie związane z zabezpieczeniem logistycznym.

W okresie objętym kontrolą wystąpiły przypadki relokacji pomiędzy miejscami zbiorowego zakwaterowania. Było to związane m.in. z koniecznością opuszczenia obiektów, których właściciele rezygnowali z dalszego udzielania pomocy, lub koszty pobytu przekraczały możliwości finansowe MUW. Z uwagi na organizację bazy noclegowej Igrzysk Europejskich w Krakowie konieczna była również relokacja obywateli Ukrainy z domów studenckich. Wydział Polityki Społecznej, w ramach prac zespołu zadaniowego powołanego przez Dyrektora Wydziału, koordynował relokację obywateli Ukrainy poza granice RP, do krajów Unii Europejskiej. Wykorzystano w tym celu w szczególności oferty miast partnerskich małopolskich jst oraz organizacji pozarządowych. W wyniku tych działań w marcu i kwietniu 2022 r. zrealizowano wyjazdy do sześciu krajów (Niemcy, Holandia, Szwecja, Francja, Włochy i Hiszpania) dla 418 osób. MUW zaangażowany był także w relokację osób z mieszkań udostępnionych przez Fundację Polskiego Funduszu Rozwoju na os. Kliny w Krakowie.

W lipcu 2023 r. opracowano *Plan Konsolidacji Miejsc Zbiorowego Zakwaterowania dla województwa małopolskiego*, uwzględniający potrzebę ograniczania miejsc pobytu, w których zakwaterowano małą liczbę osób (od jednej do dziewięciu). Przewidywano także likwidację obiektów, w których przebywa duża liczba uchodźców, w związku z obserwowanym brakiem integracji społecznej.

Liczba obywateli Ukrainy pozostających w zakwaterowaniu zbiorowym na 31 marca 2022 r. wynosiła 22 182 osób, na 31 grudnia 2022 r.: 15 951 osób, a na 30 kwietnia 2023 r.: 12 251 osób.

W celu wsparcia obywateli Ukrainy przybywających do Polski w związku z konfliktem zbrojnym od 24 lutego 2022 r. organizowano na terenie województwa małopolskiego punkty recepcyjne, informacyjne, relokacyjne i punkty wypoczynku. W realizację zadania zaangażowany był zarówno MUW, jst, jak i organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy. W dniu 31 marca 2022 r. funkcjonowało 13 punktów, w których obywatele Ukrainy mogli uzyskać pomoc, z czego siedem działało całodobowo³³. Od 28 lutego 2022 w Wydziale Spraw Cudzoziemców MUW utworzono specjalny interwencyjny zespół mobilny, który wspierał działania pomocowe i informacyjne punktu w Olkuszu. Od 1 kwietnia 2022 r. na terenie dworca PKP oraz dworca autobusowego w Krakowie działał stały całodobowy punkt medyczny, a od 1 czerwca 2022 r. uruchomiono punkty medyczne w Centrach Pomocy Uchodźcom. W drugiej połowie 2022 r. liczba punktów zmniejszyła się – na 30 września funkcjonowały dwa punkty recepcyjne całodobowe oraz pięć punktów informacyjno-doradczych czynnych przez kilka godzin dziennie. Stan taki występował również na 30 czerwca 2023 r.

W punktach recepcyjnych obywatelom Ukrainy zapewniono m.in. nocleg, posiłki, artykuły pierwszej potrzeby, podstawową pomoc prawną oraz medyczną. W punktach recepcyjnych/relokacyjnych obywatele Ukrainy otrzymywali niezbędne informacje

³³ Punkty całodobowe uruchomiono w Krakowie, Zabierzowie i Olkuszu (sześć punktów recepcyjnych i jeden informacyjny). Pozostałe również w Krakowie, Nowym Sączu i Tarnowie.

(także w j. ukraińskim), w tym nt. miejsc zakwaterowania w Krakowie oraz w Małopolsce. Z punktów organizowano też dalszy transport do miejsc zakwaterowania.

Dyrektor WFiB podała, że tworząc punkty recepcyjne, wzięto pod uwagę w szczególności, iż *Dworzec Główny w Krakowie był drugim co do kolejności możliwym miejscem przesiadkowym lub celowym miejscem destynacji uchodźców z Ukrainy, szukających schronienia w Polsce po 24 lutego 2022 r. (...) W przypadku punktu recepcyjnego w Olkuszu, czynnikiem determinującym był fakt, iż przebiega tam linia kolejowa LHS (Linia Hutnicza Szerokopasmowa), która biegnie bezpośrednio z przejścia granicznego w Hrubieszowie. (...) Z kolei lokalizacja punktu recepcyjnego w Zabierzowie była związana z bardzo dobrym i wysokim stopniem skomunikowania z innymi częściami Krakowa, Małopolski oraz innych części kraju.* Dyrektor wskazała na dostępność linii autobusowej, linii kolejowej, węzła autostradowego oraz portu lotniczego w Balicach. Wzięto pod uwagę także możliwość zapewnienia w ośrodku w Zabierzowie właściwego poziomu bezpieczeństwa oraz regeneracji fizycznej i psychicznej, ze względu na jego usytuowanie na terenie o niskim stopniu zurbanizowania. Ponadto lokalizacja obiektu pozwalała na brak ingerencji w życie codzienne mieszkańców tego terenu.

Dyrektor WFiB wyjaśniła również, że przed zawarciem porozumień wizytowane były przez przedstawicieli MUW punkty informacyjne i recepcyjne w Olkuszu oraz Krakowie. Nie były natomiast wizytowane punkty zbiorowego zakwaterowania, ze względu na ograniczony czas i dużą liczbę tych obiektów. Ponadto w przypadku obiektów zbiorowego zakwaterowania wybrane obiekty, ze względu na swoje funkcje podlegały bieżącej weryfikacji pod kątem spełnienia wymaganych standardów. Dodatkowe zobowiązania w tym zakresie zawarto w umowach i porozumieniach, a w przypadku obiektów udostępnionych przez uczelnie, były one wizytowane w trakcie realizacji przez przedstawicieli Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego. W marcu 2023 r. w każdym czynnym obiekcie przeprowadzono wizyty monitorujące. Wizytowanie punktów recepcyjnych i informacyjnych w trakcie realizacji zadań miało miejsce w związku z potrzebą koordynacji działań i współpracy z Partnerami: PKP, Urzędem Miasta Krakowa.

Całodzienne wyżywienie dla osób przybywających z Ukrainy zostało zorganizowane przede wszystkim przez podmioty prowadzące obiekty zbiorowego zakwaterowania (stosowne zobowiązania zawarto w umowach i porozumieniach dotyczących wykonania zadania publicznego). Korzystano także z usług firm cateringowych, w tym w początkowym okresie uruchamiania zakwaterowania w domach studenckich, w ośrodku w Zabierzowie i innych obiektach zakwaterowania, które nie dysponowały infrastrukturą, umożliwiającą przygotowanie i wydawanie posiłków.

Zawarte umowy i porozumienia dotyczące zapewnienia zakwaterowania i całodziennego wyżywienia obywatelom Ukrainy zawierały różne stawki za te świadczenia. Przykładowo w porozumieniach zawartych w 2022 r. z jst ustalono stawkę za osobodzień pobytu (z wyżywieniem) w wysokości maksymalnie 120 zł, przy czym w przypadku obiektów typu budynki należące do ochotniczych straży pożarnych, obiekty parafialne, obiekty należące do zasobu gminy/powiatu obowiązywał ryczałt w wysokości 40 zł, a w przypadku budynków należących do zasobu powiatu/gminy stanowiących zorganizowaną bazę noclegową oraz mieszkania komunalne obowiązywała stawka do 95 zł. Stawka ustalona w 2022 r. w umowach zawartych z uczelniami wyższymi wynosiła 70 zł brutto, natomiast w Ośrodku Wczasowym Siwana 70 zł netto. W 2023 r. ustalone stawki uległy zmniejszeniu, uwzględniały również partycypację obywateli Ukrainy w kosztach zakwaterowania i wyżywienia. Stawki były negocjowane z podmiotami

udostępniającymi obiekty, przy czym stosowano stawki graniczne ustalone w wytycznych MSWiA.

Dyrektor WFIB wyjaśniła, że zróżnicowanie stawek było uzależnione od kategorii obiektu zakwaterowania, pilnowano, aby wydatki ze środków Funduszu Pomocy przeznaczone zostały na faktyczne pokrycie kosztu pobytu obywateli Ukrainy w miejscach zbiorowego zakwaterowania.

Transport, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy, w tym do miejsc zakwaterowania, między nimi albo miejsc pośrednich zorganizowany został przez jst oraz MUW, przy udziale firm przewozowych, Państwowej Straży Pożarnej oraz organizacji pozarządowych (transport drogowy)³⁴. W 2022 r. MUW realizował zadanie zlecając na bieżąco przewozy³⁵, w ramach potrzeb zgłaszanych do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego. W 2023 r. transport realizował jeden przewoźnik, na podstawie umowy zawartej do końca tego roku.

Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego podał, że z uwagi na dynamiczny charakter działań nie było możliwe określenie nawet przybliżonej liczby osób, które korzystały z transportu zorganizowanego zarówno przez powiaty, jak i MUW. Miała na to wpływ także postawa uchodźców, którzy w okresie masowego napływu niejednokrotnie odmawiali transportu do miejsc zakwaterowania, mimo wcześniejszych deklaracji. Dyrektor podał również, że z danych pozyskanych ze spółki PKP LHS oraz Starostwa Powiatowego w Olkuszu wynika, iż liczba uchodźców, która skorzystała z transportu kolejowego w ramach LHS wyniosła w przybliżeniu 11 tysięcy osób.

Informacja o aktualnych punktach zbiorowego zakwaterowania, punktach recepcyjnych i informacyjnych została upubliczniona na stronie Wojewody³⁶. Na stronie tej zamieszczono także m.in. informacje nt. infolinii specjalnej dedykowanej cudzoziemcom uciekającym przed konfliktem zbrojnym w Ukrainie, działającej całodobowo.

(akta kontroli str. 11, 177-193, 246, 302-330, 480-485, 1007-1027)

Wojewoda, zgodnie z art. 12 ust. 8 ustawy o pomocy, w celu zapewnienia pomocy na rzecz obywateli Ukrainy zlecał organizacjom pozarządowym realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert. W 2022 r. zawarto 29 umów z 20 organizacjami, na łączną kwotę 5 853,4 tys. zł, a w 2023 r. (do 30 kwietnia) cztery umowy z jedną organizacją na łączną kwotę 2 533,9 tys. zł. Umowy zawarto na podstawie ofert złożonych przez zainteresowane organizacje, w odpowiedzi na pisemne zaproszenia do składania ofert na realizację zadania publicznego (łącznie 25) lub sformułowane w ramach bieżących kontaktów służb Wojewody z organizacjami pozarządowymi.

W ramach badania dokumentacji w zakresie zorganizowania i koordynacji współpracy Wojewody z organizacjami pozarządowymi ustalono, że:

- oprócz 18 zaproszeń skierowanych wprost do wybranych organizacji lub do organizacji za pośrednictwem jst (pisma Wojewody z 26 marca, znak: WF-IV.3145.6.6.2022, i z 18 maja 2022 r., WF-IV.3145.6.6.2022), Wojewoda nie publikował zaproszenia do składania ofert np. na stronach internetowych MUW, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w zaproszeniu określono wskazane w wytycznych MSWiA rekomendowane obszary zadań do realizacji przez organizacje oraz kryteria formalne wyboru

³⁴ Np. Caritas Archidiecezji Krakowskiej w ramach umowy nr 6/NGO/WL/2022

³⁵ W 2022 r. usługi zlecono 29 podmiotom

³⁶ Strona Wojewody Małopolskiego: www.malopolska.uw.gov.pl zakładka Pomagam Ukrainie

zadania publicznego/oferty. Wymagano złożenia oferty zawierającej informacje, o których mowa w z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, i wskazano warunki złożenia oferty wspólnej zgodnie z art. 14 ust. 2 tej ustawy. Podano również, że umowa zostanie zawarta po weryfikacji i akceptacji złożonej oferty;

- nie określono zasad (kryteriów merytorycznych) wyboru ofert (np. w regulaminie zlecenia zadania publicznego lub w zaproszeniach). Ustalenia w tym zakresie dokonywane były w trakcie oceny ofert przez osoby oceniające, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W odpowiedzi na zaproszenia przesłane w marcu i maju 2022 r. przez Pełnomocnika ds. NGO 22 organizacje złożyły 26 ofert (niektóre organizacje składały oferty na więcej niż jedno zadanie lub na kontynuację zadania), z czego osiem ofert złożonych przez osiem organizacji zostało odrzuconych. Poza umowami zawartymi w wyniku zaproszeń do składania ofert, w związku z dalszymi potrzebami, z dwiema organizacjami pozarządowymi zawarto w 2022 r. dodatkowe umowy o realizację zadań pomocowych. Łączna wartość tych umów dotacji wynosiła 3 479,8 tys. zł (z tego wydatkowano 3 113,8 tys. zł).

W ramach badania dziewięciu ofert na łączną kwotę 7 918,2 tys. zł (w tym jedna na kwotę 7 189,8 tys. zł), które nie otrzymały dofinansowania w 2022 r., ustalono, że przyczyną tego był brak pozytywnej oceny Zespołu oceniającego (dwie oferty), już zawarta umowa z MUW (dwie oferty) lub niewprowadzenie przez organizację korekt oferty zgłaszanych przez Zespół (pięć ofert). Dokumentacja związana z oceną i wyborem złożonych ofert obejmowała korespondencję elektroniczną oraz notatki i protokoły. Wśród udostępnionej w toku kontroli dokumentacji nie przedstawiono dokumentów uzasadniających w sposób jednoznaczny i kompletny brak oceny pozytywnej w przypadku ofert złożonych przez dwa stowarzyszenia, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W ramach badania 10 umów dotacji z 2022 r., dotyczących realizacji zadań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy, o łącznej wartości 3 248,6 tys. zł (z tego MUW przekazał 3 137,1 tys. zł, a organizacje pozarządowe wydatkowały 2 938,5 tys. zł i 198,6 tys. zł zwróciły na rachunek Wojewody) ustalono m.in., że:

- wszystkie badane umowy dotacji zawierały elementy wymagane wskazane w art. 151 ust. 2 ufp oraz były zgodne ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie wzorów ofert,
- umowy z organizacjami o dofinansowanie zadania były zawierana po przeprowadzeniu analizy oferty, wprowadzeniu do niej ewentualnych korekt i zaakceptowaniu oferty przez zespół oceniający;
- dziewięć umów zawarto bez zbędnej zwłoki, tj. w terminie od 2 do 9 dni licząc od dnia zaakceptowania oferty³⁷. Jedną umowę zawarto po 20 dniach od jej zaakceptowania oraz 49 dniach od złożenia oferty, przy czym nie miało to wpływu na termin obowiązywania umowy (zastrzeżono w umowie, że wchodzi ona w życie z mocą wsteczną od dnia rozpoczęcia realizacji zadania);
- w przypadku wszystkich badanych umów dotacji Wojewoda przekazywał środki na realizację zadań publicznych w terminach określonych w umowach. W jednym przypadku I transza środków została przekazana organizacji w terminie dłuższym niż 14 dni, co – zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora WFIB – wynikało z braku środków z Funduszu Pomocy. W umowie przewidziano zastrzeżenie, iż

³⁷ Dla potrzeb kontroli przyjęto, iż działania związane z zawarciem umowy dotacji nie powinny przekroczyć 14 dni.

termin przekazania środków uzależnionych będzie od wpływu środków przekazanych przez MSWiA na rachunek Wojewody.

Badanie prawidłowości postępowania przy zatwierdzaniu rozliczenia 10 dotacji wykazało, że:

- w przypadku dziewięciu umów dotacji złożone sprawozdania spełniały wymogi rozporządzenia w sprawie wzorów ofert, w przypadku jednej umowy Zleceniobiorca nie złożył sprawozdania z jej realizacji;
- termin realizacji dziewięciu zadań był zgodny z umową, w trzech przypadkach termin został wydłużony na wniosek zleceniobiorcy, zaakceptowany przez MUW;
- w przypadku dziewięciu umów sprawozdania zostały wraz z załączoną dokumentacją finansowo-księgową zweryfikowane przez pracowników MUW pod kątem zgodności kosztów i wydatków z umową. W ośmiu przypadkach sprawozdania końcowe zostały skorygowane i uzupełnione przez zleceniobiorców po wezwaniu przez pracowników MUW;
- w przypadku pięciu umów kompletne i prawidłowo sporządzone sprawozdania końcowe złożono po upływie 60 i więcej dni, licząc o daty złożenia sprawozdania wskazanej w umowie, z czego dwa zostały złożone odpowiednio po 170 i 192 dniach. Trzy sprawozdania końcowe (w pierwszej wersji) zostały przekazane do MUW z opóźnieniem wynoszącym powyżej 7 dni (od 9 do 25 dni opóźnienia), natomiast jeden zleceniobiorca w ogóle nie złożył sprawozdania. MUW nie wezwał do złożenia tych sprawozdań niezwłocznie, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- zgodnie z § 8 ust. 1 każdej z umów o dotację *akceptacja sprawozdania i rozliczenie środków z Funduszu Pomocy polega na weryfikacji przez Zleceniodawcę sprawozdania*. W umowie nie przewidziano obowiązku informowania zleceniobiorcy o zatwierdzeniu sprawozdania. Sprawozdania częściowe akceptowała Dyrektor Wydziału Administracji i Logistyki, odpowiedzialna za weryfikację sprawozdań, składając do Wydziału Budżetu i Finansów dyspozycję dokonania przelewu II transzy środków. W przypadku pięciu sprawozdań końcowych nie sporządzono dokumentu/ślądu rewizyjnego potwierdzającego ich zaakceptowanie (szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*);
- w przypadku dziewięciu umów, na podstawie zatwierdzonych sprawozdań z wykonania zadania publicznego, ustalono, że zakładane efekty zadań zostały osiągnięte. Osiągnięcie rezultatu oceniano w oparciu o złożoną dokumentację finansowo-księgową oraz oświadczenia zleceniobiorcy;
- w przypadku żadnej z umów nie przeprowadzono kontroli w trakcie realizacji zadania lub po jego zakończeniu – również w przypadku zleceniobiorców spóźniających się ze złożeniem kompletnego sprawozdania, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w przypadku siedmiu zadań przekazane środki zostały wykorzystane w całości, w przypadku dwóch zadań niewykorzystane środki zostały zwrócone po wyznaczonym terminie wraz z należnymi odsetkami.

(akta kontroli str. 247-252, 333-485, 1011-1023)

W przypadku jednej z umów zawartych z organizacją pozarządową zleceniobiorca nie złożył sprawozdania częściowego i końcowego, ani nie rozliczył się ze środków Funduszu Pomocy przekazanych w ramach I transzy. Termin złożenia sprawozdania końcowego upływał 30 czerwca 2022 r. MUW przesłał zleceniobiorcy trzy pisma wzywające do jego złożenia (pismo z 19.08.2022 r., pismo z 26.09.2022 r. i pismo

26.04.2023 r.). Ponadto 9 marca 2023 r. zorganizowano spotkanie Dyrektora Wydziału Administracji i Logistyki i Pełnomocnika ds. NGO oraz prezesem Fundacji dotyczące złożenia sprawozdania oraz rozliczenia pierwszej transzy dotacji. W trzecim piśmie poinformowano zleceniobiorcę o uznaniu przekazanych środków (17,5 tys. zł) za wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem oraz wezwano do ich zwrotu w terminie 15 dni od dnia otrzymania pisma.

(akta kontroli str. 333-337, 371-376, 386-393, 408-425, 480-485)

W MUW (dysponent III stopnia) na zadanie dotyczące zakwaterowania i całodziennego wyżywienia z Funduszu Pomocy wydatkowano w 2022 r. 25 018,4 tys. zł, a w 2023 r. (do 30 kwietnia) – 6 826,1 tys. zł. Wojewoda w celu zapewnienia miejsc zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zawarł łącznie 38 umów z 14 podmiotami w 2022 r. oraz osiem umów z ośmioma podmiotami w 2023 r. (do 30 kwietnia). Z krakowskimi uczelniami publicznymi zawarto 37 umów.

Szczegółowemu badaniu poddano trzy umowy dotyczące zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia dla obywateli Ukrainy³⁸ zawarte z następującymi podmiotami: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie (UJ), Akademia Górniczo-Hutnicza im. S. Staszica w Krakowie (AGH) oraz Politechnika Krakowska im. T. Kościuszki (PK). W ramach badania ustalono, że:

- w umowach określono zakres i warunki realizacji zadania oraz sposób i terminy rozliczenia. Wskazano m.in. maksymalną liczbę osób, która może być zakwaterowana w obiektach (domach studenckich), stawkę jaką Wojewoda zapłaci za jedną osobę za dobę zakwaterowania i wyżywienia oraz maksymalną wartość umowy. Dodatkowo w umowie zawartej z PK w 2023 r. zawarto postanowienia związane z partycypacją obywateli Ukrainy w kosztach zakwaterowania i wyżywienia, a także zasady oceny możliwości partycypacji;
- rozliczenie następowało miesięcznie, na podstawie zestawienia wskazującego liczbę faktycznie zajętych miejsc w poszczególnych dniach miesiąca;
- w wyniku badania 16 faktur wystawionych na podstawie badanych umów stwierdzono, że wydatki poniesione na ich podstawie były związane z zadaniami określonymi w umowach oraz poniesione w okresach i kwotach wynikających z umów;
- w umowach ustalono następujące terminy płatności: 14 dni, 30 dni i 60 dni, licząc od dnia doręczenia faktury z zestawieniem wykorzystanych miejsc (w przypadku terminu 60-dniowego dodatkowo uzależniając wypłatę od wpływu środków z Funduszu Pomocy). Uczelnia zrzekała się odsetek przy płatności powyżej 30 dni;

Dyrektor WFiB wyjaśniła, że *wprowadzone w umowach zapisy wynikały z pojawiających się wówczas problemów z płynnością finansową Funduszu Pomocy i miały na celu zabezpieczenie interesów Skarbu Państwa przed ewentualnymi roszczeniami Uczelni.*

- liczba zajętych miejsc wg rozliczeń wyniosła średnio 637 osób dziennie (na 740 zapewnionych miejsc, tj. 86%). MUW nie gromadził informacji nt. liczby osób, którym udzielono pomocy na podstawie umów. Monitorowano liczbę zajętych miejsc;
- nie wizytowano obiektów przed zawarciem pierwszej umowy z uczelnią. W marcu 2023 r. przeprowadzono kontrolę (wizytę monitorującą) realizacji

³⁸ Doboru próby dokonano w sposób celowy, według osądu kontrolera, biorąc pod uwagę wartość umowy oraz liczbę miejsc przeznaczonych dla obywateli Ukrainy.

umowy z AGH, a w przypadku PK skontrolowano wykonanie umowy obowiązującej do 28 lutego 2023 r. W toku kontroli przedstawiciele MUW m.in. sprawdzili poprawność prowadzonej dokumentacji będącej podstawą rozliczeń i dokonali oględzin przykładowego kompleksu mieszkalnego oraz części wspólnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

MUW przeprowadzał ocenę możliwości partycypacji w kosztach pobytu w miejscach zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego (od 1 marca 2023 r.). W umowie z uczelnią zastrzeżono, że ocena dokonywana jest przez Wojewodę na wniosek obywatela Ukrainy, przekazany za pośrednictwem uczelni. Zgodnie z procedurą wewnętrzną oceny wniosków dokonywało dwóch członków zespołu składającego się z pracowników MUW z Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Wydziału Spraw Cudzoziemców oraz Wydziału Polityki Społecznej. O sposobie rozpatrzenia wniosku (zgoda/zgoda na okres/brak zgody) Wojewoda informował uczelnię, która z kolei przekazywała tę informację wnioskodawcom.

Dyrektor WFiB wyjaśniła, że wśród obywateli Ukrainy przebywających w obiektach zakwaterowania zbiorowego nie stwierdzono konfliktów społecznych.

Badaniu pod kątem wysokości stawki dziennej za pobyt i wyżywienie jednej osoby poddano łącznie sześć umów: ww. umowy z UJ, AGD i PK oraz trzy umowy zawarte z Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie, Akademią Sztuk Pięknych im. J. Matejki w Krakowie oraz Fundacją Studentów i Absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego BRATNIAK³⁹. Na podstawie badania stwierdzono, że w umowach zawieranych w kwietniu, sierpniu i wrześniu 2022 r. stawki za pobyt nie różniły się i wynosiły 70 zł brutto. W umowie z PK ustalono stawkę w wysokości 80 zł brutto, w rozbiciu na koszt zakwaterowania (45 zł) i wyżywienia (35 zł), co było związane z rozliczeniem uwzględniającym koszty partycypacji obywateli Ukrainy w kosztach pobytu. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektor WFiB stawka w 2023 r. została podniesiona ze względu na inflację.

(akta kontroli str. 177-198, 253-301, 480-485)

W MUW prowadzono działania o charakterze humanitarnym adresowane do obywateli Ukrainy. Uruchomiono także Wojewódzki System Koordynacji Pomocy dla Ukrainy obejmujący współpracę MUW, Państwowej Straży Pożarnej, starostw powiatowych i miast na prawach powiatu oraz Wojewódzkim Inspektorem Inspekcji Handlowej w Krakowie. W ramach Systemu funkcjonowały powiatowe magazyny pomocy, za pośrednictwem których dystrybuowano pomoc rzeczową – gromadzono dary ze zbiórek prowadzonych na terenie powiatów, przekazywano pomoc do i ze składnic Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych oraz dystrybuowano wśród obywateli przybyłych z Ukrainy, którzy znaleźli schronienie na terenie danego powiatu.

Wojewoda zawarł porozumienia z Gminą Miejską Kraków dotyczące zapewnienia całodziennego wyżywienia zbiorowego obywatelom Ukrainy przybyłym na terytorium województwa małopolskiego w związku z działaniami wojennymi na terytorium tego państwa oraz porozumienie dotyczące prowadzenia punktów zbiórki dla obywateli Ukrainy przybyłych na teren województwa małopolskiego. Wojewoda Małopolski użyczył także ZHR i ZHP łóżka polowe i koce dla potrzeb opieki prowadzonej w miejscach zakwaterowania.

Jak podała Dyrektor WFiB, z inicjatywy Wojewody Małopolskiego przeprowadzono również akcje na rzecz obywateli Ukrainy: akcja charytatywna zorganizowana w Krakowie 2 kwietnia 2022 r. pn. „Pomagamy Ukrainie ze smakiem”, konkurs plastyczny „Polska-Ukraina. Kolorowe marzenia młodego pokolenia” adresowany do

³⁹ Doboru próby dokonano w sposób celowy, według osądu kontrolera.

dzieci i młodzieży przybyłych do Polski w związku z konfliktem w Ukrainie, druk symbolicznych biletów-identyfikatorów dla osób korzystających z pociągów humanitarnych wyjeżdżających z Krakowa do Niemiec oraz zbiórkę leków z małopolskich aptek.

(akta kontroli str. 11-50, 87-110, 331-332, 480-485)

Wojewoda prowadził działania informacyjne na temat udzielania pomocy skierowane zarówno do obywateli Ukrainy, jak i obywateli RP. Na stronie internetowej MUW uruchomiono zakładkę pn. *Pomagam Ukrainie*⁴⁰, gdzie zgromadzono informacje o podejmowanych w województwie działaniach pomocowych oraz odnośniki do stron informujących o działaniach o zasięgu ogólnopolskim.

Wykorzystywano trzy infolinie – dwie uruchomione w ramach projektów finansowanych ze środków unijnych (12 210 20 20 oraz 12 426 90 01), a także od 25 lutego 2022 r. infolinię specjalną, działającą całodobowo (12 210 20 02). Informacje udzielane były także za pośrednictwem adresów e-mail: info.opt@muw.pl, w tym dedykowanych pomocy obywatelom Ukrainy: info.spec@muw.pl, pomoc.ukraina@muw.pl, transport.ukraina@muw.pl, ukraina@muw.pl.

Dyrektor WFiB poinformowała, że za pośrednictwem utworzonych skrzynek poczty elektronicznej osoby indywidualne mogły zgłaszać miejsca w swoich nieruchomościach, z których mogliby skorzystać obywatele Ukrainy, wpływały zgłoszenia osób chcących w ramach wolontariatu zaangażować się w udzielanie pomocy, oferty wsparcia w zakresie prywatnego transportu, a także zgłoszenia w sprawie pomocy humanitarnej dla Ukrainy. Dyrektor podała również, że utrzymywany był kontakt z mediami (w formie bezpośredniej: konferencje, briefingi prasowe, nagrania indywidualne, wywiady, jak i pośredniej: komunikaty prasowe, odpowiedzi na pytania prasowe). Biuro Wojewody na bieżąco opracowywało i dystrybuowało ulotki, które zawierały najważniejsze informacje, w tym informacje o infolinii. Zwrócono się także do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad z prośbą o wyświetlenie na tablicach zlokalizowanych na drogach krajowych numeru infolinii. W związku ze zmianą ustawy o pomocy, wprowadzającą od marca 2023 r. częściową odpłatność przez obywateli Ukrainy za zakwaterowanie i wyżywienie, opracowano i dystrybuowano do domów studenckich oraz jst ulotki na ten temat.

(akta kontroli str. 11-50, 87-110, 480-485)

Wojewoda pozyskiwał informacje odnośnie problemów występujących w środowiskach obywateli Ukrainy oraz pomiędzy obywatelami polskimi a Ukrainy za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej oraz Wydziału Spraw Cudzoziemców. Wymiana informacji na ten temat odbywała się także podczas spotkań roboczych i spotkań Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Dyrektor WFiB wskazała na problem, który pojawił się w związku z udostępnieniem do czasowego używania 183 lokali na terenie Krakowa 550 uchodźcom przez Fundację Polskiego Funduszu Rozwoju. Mieszkania te miały być przekazane uczestnikom programu „Mieszkanie dla Rozwoju”, dlatego przedsięwzięcie spotkało się z niezadowolaniem tych osób. MUW zaangażował się w rozwiązanie problemu i podjęto działania mające na celu znalezienie innych miejsc zakwaterowania dla obywateli Ukrainy oraz zorganizowanie ich przeprowadzki. Część uchodźców skorzystała z nowej oferty, natomiast część nie chciała opuścić lokali i oczekiwała przedłużenia pobytu na okres 18 miesięcy wynikający z ustawy o pomocy. Ostatecznie problem został rozwiązany przy udziale małopolskich służb, MUW, Konsula Generalnego Ukrainy w Krakowie oraz organizacji pozarządowych.

⁴⁰ <https://muw.pl/default.aspx?page=pomagamukrainie>

W ramach współpracy z Konsulem Generalnym Ukrainy w Krakowie Wojewoda zorganizował również szkolenie 11 pracowników Wydziału Spraw Cudzoziemców na temat autentyczności dokumentów ukraińskich oraz innych kwestii prawnych.

Dyrektor WFiB wskazała, że wśród tematów zgłaszanych do Wydziału Spraw Cudzoziemców najczęściej dotyczyło kwestii związanych z możliwością wjazdu do Polski i łączenia rodzin, noclegu po przyjeździe do Polski, transportu wewnątrz krajowego i zagranicznego, kwestii bytowych i opieki medycznej. Obywatele Ukrainy zwracali się także o pomoc przy weryfikacji oferty pomocy lub transportu oferowanego przez obywateli Polski. Zalecano ostrożność oraz instruowano o podstawowych zasadach bezpieczeństwa i możliwości kontaktu z policją, przy czym w żadnym przypadku nie zidentyfikowano faktycznego problemu na linii obywatel Polski – obywatel Ukrainy. Przy przekazywaniu informacji współpracowano z urzędami w tym z Urzędem do Spraw Cudzoziemców, Strażą Graniczną, Policją, Konsulatem Ukrainy w Krakowie, Urzędem Miasta Krakowa. Dodatkowo kontakty robocze były utrzymywane z PKP S.A., ZHP oraz krakowskim oddziałem Związku Ukraińców w Polsce. Wydział Spraw Cudzoziemców zwrócił się także z prośbą o stanowisko Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie dokumentów, które uprawniają obywateli Ukrainy do zakładania rachunków bankowych. *Priorytetem dla pracowników Wydziału Spraw Cudzoziemców było tłumaczenie nowopowstałych regulacji prawnych i wzmocnienie poczucia, że wszyscy obywatele Ukrainy szukający schronienia przebywają w Polsce legalnie.*

(akta kontroli str. 11-50, 87-110, 480-485, 1011-1014)

Wojewoda ustalał plan finansowy dla środków Funduszu Pomocy w ramach poszczególnych dysponentów do poszczególnych rachunków bankowych. W przypadku MSWiA plan finansowy na 2022 r. ustalono 22 marca 2022 r., a na 2023 r. 12 stycznia 2023 r., w przypadku MRIPS odpowiednio 30 marca 2022 r. oraz 30 stycznia 2023 r., w przypadku MEiN 13 lipca 2022 r. oraz 16 maja 2023 r., a w przypadku Ministerstwa Informatyzacji 30 grudnia 2022 r. Plany te aktualizowano, a w przypadku Funduszu pozostającego w dyspozycji MSWiA informowano o przeniesieniach środków pomiędzy zadaniami.

(akta kontroli str. 480-485, 581-654, 749-753)

Środki do planu Funduszu Pomocy kalkulowano w oparciu o dane przekazywane z jednostek samorządu terytorialnego, Wydziałów MUW oraz KW PSP. Pod uwagę brano również wnioski składane w poprzednich okresach przez poszczególne jednostki oraz kwotę środków pozostającą na rachunku bankowym.

(akta kontroli str. 722-727)

Plan Funduszu dla środków otrzymanych od Ministra SWiA w 2022 r. był zmieniany 24 razy, a w pierwszym półroczu 2023 r. pięć razy. Badaniem szczegółowym objęto zmiany planu Funduszu środków będących w dyspozycji Ministra SWiA dokonanych: 12 maja, 7, 10 i 27 czerwca oraz 5 i 8 lipca 2022 r., a także 24 sierpnia 2023 r. Wojewoda zgodnie z wytycznymi występował do dysponenta o zatwierdzenie zmian w planie Funduszu polegających na przesunięciu środków pomiędzy zadaniami. Każdorazowo wnioski o zmianę planu przekazywane były wraz z uzasadnieniem. Zmiany w planie Funduszu były zatwierdzane przez Ministra SWiA.

(akta kontroli str. 480-485, 655-660, 691-693)

W MUW występowały przypadki zwiększania planu na poszczególne zadania przed ich zatwierdzeniem przez Ministra SWiA. Powyższe dotyczyło zwiększenia:

- 21 czerwca 2022 r. kwoty środków z Funduszu Pomocy, których dysponentem był MSWiA, na zadanie *Wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie* do

139 760,6 tys. zł, podczas gdy ustalony 10 czerwca 2022 r. plan finansowy rachunku pomocniczego MSWiA w ramach Funduszu Pomocy na to zadanie wynosił 136 013 tys. zł,

- 28 czerwca 2022 r. kwoty środków z Funduszu Pomocy, których dysponentem był MSWiA, na zadanie *Wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie* do 149 332 tys. zł, podczas gdy ustalony 27 czerwca 2022 r. plan finansowy rachunku pomocniczego MSWiA w ramach Funduszu Pomocy na to zadanie wynosił 142 013 tys. zł,
- 6 lipca 2022 r. kwoty środków z Funduszu Pomocy, których dysponentem był MSWiA, na zadanie *Zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* do 192 380,4 tys. zł, podczas gdy ustalony 5 lipca 2022 r. plan finansowy rachunku pomocniczego MSWiA w ramach Funduszu Pomocy na to zadanie, wynosił 183 784 tys. zł,
- 25 lipca 2022 r. kwoty środków z Funduszu Pomocy, których dysponentem był MSWiA, na zadanie *Zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* do kwoty 200 580,4 tys. zł, podczas gdy ustalony 20 lipca 2022 r. plan finansowy rachunku pomocniczego MSWiA w ramach Funduszu Pomocy na to zadanie wynosił 183 784 tys. zł,
- 17 października 2022 r. kwoty środków z Funduszu Pomocy, których dysponentem był MSWiA, na zadanie *Zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* do kwoty 297 742,6 tys. zł, podczas gdy ustalony 6 października 2022 r. plan finansowy rachunku pomocniczego MSWiA w ramach Funduszu Pomocy na to zadanie wynosił 293 943 tys. zł,
- 2 listopada 2022 r. kwoty środków z Funduszu Pomocy, których dysponentem był MSWiA, na zadanie *Wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie* do kwoty 235 581,9 tys. zł, podczas gdy ustalony 28 października 2022 r. plan finansowy rachunku pomocniczego MSWiA w ramach Funduszu Pomocy na to zadanie wynosił 234 480 tys. zł,
- 14 grudnia 2022 r. kwoty środków z Funduszu Pomocy, których dysponentem był MSWiA, na zadanie *Wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie* do kwoty 243 601,6 tys. zł, podczas gdy ustalony 28 października 2022 r. plan finansowy rachunku pomocniczego MSWiA w ramach Funduszu Pomocy na to zadanie wynosił 242 771 000,00 zł,
- 29 grudnia 2022 r. kwoty środków z Funduszu Pomocy, których dysponentem był MSWiA, na zadanie *Zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* do kwoty 386 227,1 tys. zł, a na zadanie *Wypłata świadczeń za zakwaterowanie* do kwoty 246 852,1 tys. zł, podczas gdy ustalony 22 grudnia 2022 r. plan finansowy rachunku pomocniczego MSWiA w ramach Funduszu Pomocy na te zadania wynosił odpowiednio 371 252 tys. zł oraz 243 602 tys. zł.

(akta kontroli str. 665-660, 711-715)

Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wyjaśniła, że zgodnie z wytycznymi MSWiA z 25 marca 2022 r. w przypadku wystąpienia potrzeby dokonania przeniesień pomiędzy zadaniami w ramach otrzymanego z MSWiA planu Funduszu, konieczne jest przekazanie stosownego wniosku wraz z uzasadnieniem do Ministra SWiA, a w przypadku konieczności dokonania zmiany w podziale środków uprzednio zapotrzebowanych na zadania konieczne jest złożenie korekty do załącznika do wniosku o zasilenie rachunku. W opinii Dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu warunkiem formalnym dokonania przeniesień jest jedynie przekazanie stosownego wniosku wraz z uzasadnieniem do MSWiA. Zdaniem Dyrektora Wydziału Finansów i Budżetu z wytycznych nie wynika zaś konieczność jego akceptacji przed

dokonaniem przeniesień. Dyrektor Wydziału Budżetu i Finansów wskazała również, że podczas wideokonferencji organizowanych przez MSWiA, odbywających się w pierwszych miesiącach konfliktu na terytorium Ukrainy praktycznie codziennie, wojewodowie otrzymywali polecenia od kierownictwa resortu, aby w sytuacji, w której posiadają środki na rachunku bankowym, dokonywali wypłaty świadczeń na podstawie art.13 ustawy o pomocy oraz zapłaty za zakwaterowanie instytucjonalne na podstawie art. 12 tej ustawy, bez względu na to, czy wnioski o zmiany w planie zostały zatwierdzone przez MSWiA i odpowiednie zmiany w planie zostały wprowadzone przez dysponenta Funduszu. Podkreśliła, że wynikało to z nadzwyczajnej i bezprecedensowej sytuacji, ponieważ z uwagi na dramatyczną sytuację, w której się znaleźli obywatele Ukrainy, należało zapewnić im wszelką możliwą pomoc, a w przypadku polskich obywateli oraz przedsiębiorców i innych podmiotów niosących pomoc należało dołożyć wszelkich starań, żeby zapewnić gwarantowane im przepisami ustawy świadczenia i zapłatę za zapewnienie miejsc zakwaterowania i całodzienne wyżywienie obywateli Ukrainy.

(akta kontroli str. 696-710, 716-718, 737-743, 1004-1006)

W ramach szczegółowego badania wniosków o zasilenia kierowanych przez MUW do Ministra SWiA, składanych w kwietniu i wrześniu 2022 r. oraz w lutym 2023 r., ustalono, że:

- wnioski o zasilenia składane były w terminie oraz z uwzględnieniem obowiązujących wzorów;
- wnioski składano od 2 do 5 razy w miesiącu;
- w badanej próbie wystąpił jeden przypadek złożenia korekty wniosku/zapotrzebowania. Zwiększenie wnioskowanej kwoty zasilenia rachunku o 31 462 tys. zł wynikało ze złożonych przez jst informacji o planowanych do złożenia do Wojewody wnioskach o wypłatę środków.

(akta kontroli str. 480-485, 661-665)

Dysponenci Funduszy zostali w terminie poinformowani o wysokości niewykorzystanych środków finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r., pozostających na rachunkach Wojewody, poza Ministrem Cyfryzacji. Kwestię nieterminowego przekazania informacji Ministrowi Cyfryzacji opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 480-485, 516-580, 666, 1011-1014)

W przypadku środków pozostających w dyspozycji Ministra SWiA zwrotu niewykorzystanych środków w wysokości 1 133,4 tys. zł wraz z odsetkami w wysokości 44,2 tys. zł dokonano w terminie, tj. 2 stycznia 2023 r. Środki przekazano jednym przelewem, przy czym w opisie przelewu wskazano odrębnie kwotę środków niewykorzystanych i odsetek. Również w terminie dokonano zwrotu środków pozostających w dyspozycji MRiPS, tj. 16 stycznia 2023 r. (157,9 tys. zł) oraz 17 stycznia 2023 r. (0,6 tys. zł), po dokonaniu zwrotu przez jst. W przypadku środków będących w dyspozycji Ministra Cyfryzacji zwrotu dokonano dzień po terminie określonym przez dysponenta środków, a w przypadku środków Ministra EiN cztery dni po terminie, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W tytułach przelewów wskazywano, że zwroty dotyczą niewykorzystanych w 2022 r. środków Funduszu.

(akta kontroli str. 480-485, 516-580)

Kwoty zapotrzebowań zgłoszonych przez jst oraz inne podmioty, a także kwoty przekazanych im środków były najwyższe w przypadku środków będących

w dyspozycji MSWiA. Dotyczyło to w szczególności dwóch zadań: *zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* oraz *wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie*. W 2022 r. w przypadku zadania *zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* najwyższa kwota zapotrzebowania wystąpiła w październiku (107 285,2 tys. zł), we wrześniu (71 124,4 tys. zł) oraz w kwietniu (70 304,8 tys. zł). W przypadku zadania *wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie* najwyższa kwota zgłoszonych zapotrzebowani wystąpiła w sierpniu (181 382,5 tys. zł), we wrześniu (70 084,8 tys. zł) oraz w lipcu (67 522,1 tys. zł). Najwyższe kwoty środków w przypadku zadania *zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* przekazano w kwietniu (66 431,5 tys. zł), w czerwcu (56 839,6 tys. zł) i w maju (46 450,6 tys. zł). W przypadku zadania *wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie* najwyższe kwoty przekazano w maju (66 227,3 tys. zł), w czerwcu (45 796,3 tys. zł) oraz wrześniu (39 287,3 tys. zł). W 2023 r. najwyższa kwota zapotrzebowania na zadanie *zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* w styczniu wyniosła 34 431,4 tys. zł, a w przypadku zadania *wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie* w marcu (27 382,3 tys. zł). Najwyższe środki przekazano na zadanie *zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* w lutym (37 534, 7 tys. zł), a na *wypłatę świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie* w marcu (7 808 tys. zł). Najniższe kwoty zapotrzebowań zgłoszono w przypadku zadania *zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* w maju 2022 r. (11 734,3 tys. zł), lipcu 2022 r. (25 545,4 tys. zł) i sierpniu 2022 r. (40 114,1 tys. zł), a w 2023 r. w kwietniu (13 062,7 tys. zł). W przypadku zadania *wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie* miało to miejsce w marcu 2022 r. (2 128,9 tys. zł), grudniu 2022 r. (8590 tys. zł) i listopadzie 2022 r. (16 640,3 tys. zł) oraz lutym 2023 r. (6 217,8 tys. zł). Najniższe kwoty w przypadku zadania *zapewnienie zakwaterowania zbiorowego* przekazano w marcu 2022 r. (13 792,2 tys. zł), lipcu 2022 r. (24 832,2 tys. zł) i sierpniu 2022 r. (30 750 tys. zł) oraz kwietniu 2023 r. (11 841,7 tys. zł). W przypadku zadania *wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie* najniższe kwoty przekazano w marcu 2022 r. (671,3 tys. zł), grudniu 2022 r. (6660,1 tys. zł) i listopadzie 2022 r. (10 411,6 tys. zł) oraz kwietniu 2023 r. (1859 tys. zł).

(akta kontroli str. 480-485, 1028-1033)

Przekazana przez MUW do jst oraz innych podmiotów kwota środków z Funduszu Pomocy, których dysponentem był MSWiA, w 2022 r. była niższa od zapotrzebowanej. Kwota zapotrzebowana w 2022 r. wyniosła 1 065 831,3 tys. zł, a przekazana 653 416,3 tys. zł. Największe różnice pomiędzy kwotą zapotrzebowaną a przekazaną wyniosły 179 375 tys. zł w sierpniu 2022 r., 64 780 tys. zł we wrześniu 2022 r. oraz 77 588,4 tys. zł w październiku 2022 r. Kwota środków z Funduszu Pomocy, których dysponentem było MRiPS, w 2022 r. również przekazana była w wysokości niższej od wnioskowanej. Kwota zapotrzebowana w 2022 r. wyniosła 77 597 tys. zł, a przekazana 63 766,5 tys. zł. Największe różnice pomiędzy kwotą zapotrzebowaną a przekazaną wyniosły 22 381,3 tys. zł w marcu 2022 r., 3 694 tys. zł w sierpniu 2022 r. oraz 3055 tys. zł w październiku 2022 r.

(akta kontroli str. 480-485, 1028-1033)

Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wyjaśniła, że kwoty zapotrzebowań środków Funduszu w dyspozycji MSWiA były szacowane z wyprzedzeniem, według dostępnych miejsc zakwaterowania w obiektach, w oparciu o zawarte umowy z organizacjami pozarządowymi lub przy założeniu ich zawarcia w okresie, którego zasilenie dotyczyło, oraz na podstawie zapotrzebowań składanych przez jednostki. Wskazała natomiast, że uruchomienie środków odbywało się na podstawie wniosków o płatność, które uwzględniały bieżące potrzeby w tym zakresie.

(akta kontroli str. 720-727)

Odnosnie do środków z Funduszu Pomocy, których dysponentem było MRiPS, Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu jako przyczynę wystąpienia różnic w przypadku wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego, pieczy zastępczej, zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności i świadczeń z pomocy społecznej wskazała, że zapotrzebowania były przesyłane za pośrednictwem CAS, a przed przekazaniem środków Funduszu jst były one weryfikowane w celu zapobieżenia gromadzenia nadwyżek na kontach gmin.

(akta kontroli str. 720-727)

W maju, lipcu, listopadzie 2022 r., lutym i kwietniu 2023 r. wystąpiły przypadki zapotrzebowania środków z Funduszu Pomocy w wysokości niższej w stosunku do miesiąca poprzedniego, których dysponentem był MSWiA. W Funduszu Pomocy, których dysponentem był MRiPS, niższe kwoty zapotrzebowanych środków w stosunku do miesiąca poprzedniego wystąpiły w kwietniu, lipcu, wrześniu, listopadzie, grudniu 2022 r., marcu oraz kwietniu 2023 r.

(akta kontroli str. 480-485)

Jako główne przyczyny niższego zapotrzebowania środków w stosunku do miesiąca poprzedniego kierowanego do dysponenta Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wskazała dane przekazane przez jst oraz kwoty pozostające na rachunku bankowym MUW. Podkreśliła również, że w przypadku wniosków kierowanych przez jst w niektórych okresach mogło to wynikać z przedłużającego się okresu rozliczenia z kontrahentami oraz fluktuacji zakwaterowania w obiektach.

(akta kontroli str. 720-727)

Wojewoda zwracał się z wnioskiem do MSWiA o zwiększenie planu Funduszu, w przypadku kiedy pozostający do dyspozycji plan wyczerpywał się. Wnioskowaną kwotę ustalano na podstawie analiz oraz zgłoszonych przez podmioty zapotrzebowań.

(akta kontroli str. 480-485)

W przypadku braku otrzymania środków z MSWiA kolejne wnioski o zasilenie obejmowały kwoty, których nie otrzymano, pomimo wcześniejszych zapotrzebowań. Wnioski te zawierały również kolejne zapotrzebowania zgłaszane przez jednostki. W pierwszym półroczu 2022 r. środki z Funduszu były przekazywane do MUW zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami. Braki środków z powodu wyczerpania planu środków Funduszu, kiedy przekazywane środki pokrywały jedynie część zgłoszonych potrzeb, wystąpiły w okresie od 27 lipca 2022 r. do 22 sierpnia 2022 r. i od 7 września 2022 r. do 29 września 2022 r. Do 30 kwietnia 2023 r. brak środków w związku z wyczerpaniem planu Funduszu wystąpił od 20 lutego do 26 marca. Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wyjaśniła, że zgodnie z telefonicznymi wytycznymi z MSWiA wnioski o zasilenie w tym okresie nie były składane, aż do momentu zwiększenia planu środków Funduszu. W sytuacji braku zwiększenia planu środków Funduszu przez MSWiA wnioski jst/MUW o wypłatę środków z FP wstrzymano do momentu zwiększenia planu przez dysponenta.

(akta kontroli str. 177-204)

Monitorowanie stanu wykorzystania środków Funduszu Pomocy przekazywanych do jednostek samorządu terytorialnego prowadzone było w formie sprawozdań i raportów. Sprawozdania te dotyczyły zarówno realizacji działań na rzecz obywateli Ukrainy, jak i realizacji wydatków ze środków Funduszu. Przekazywane były one następnie do poszczególnych dysponentów Funduszu. Wojewoda Małopolski publikował w CAS przeznaczone dla samorządów sprawozdania dotyczące realizacji działań na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy. Dotyczyły one świadczeń rodzinnych,

składki zdrowotnej od niektórych świadczeń rodzinnych, finansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz pozostałych zadań pieczy zastępczej. Wydział Finansów i Budżetu MUW opracował wzór wniosku o zasilenie rachunku Funduszu za dany okres. We wniosku tym, poza kwotą zapotrzebowania, wskazywano również wysokość wykorzystanych oraz pozostających na rachunku bankowym jednostki środków Funduszu.

(akta kontroli str. 480-485, 720-727)

Na podstawie jednostkowych sprawozdań i informacji przesyłanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki podległe sporządzano w MUW miesięczne sprawozdania zbiorcze z realizacji wydatków Funduszu Pomocy oraz kwartalną informację o wysokości niewykorzystanych środków pochodzących z Funduszu wg stanu na koniec każdego kwartału. Sprawozdania te weryfikowano pod względem zgodności danych z systemem finansowo-księgowym oraz wysokości niewykorzystanych środków. Monitorowanie prowadzone było również w oparciu o przekazywane do MSWiA tygodniowe i codzienne informacje o wielkości środków z Funduszu Pomocy.

(akta kontroli str. 480-485, 720-727)

Jednostki samorządu terytorialnego i inne podmioty, które otrzymały środki od MUW, dokonały zwrotów niewykorzystanych środków. W szczególności ze środków przekazanych przez Ministra SWiA w 2022 r. zwrócono na rachunek Funduszu prowadzony przez Wojewodę łącznie 12 378,9 tys. zł, a w 2023 r. (do 31 maja) 119,3 tys. zł. Ze środków przekazanych przez Ministra RiPS w 2022 r. zwrócono na rachunek Wojewody łącznie 4 685 tys. zł, a w 2023 r. (do 31 maja) 58,2 tys. zł. Zwrócone środki przeznaczone były na wydatki na zadania ujęte w planach i nie były zwracane na rachunki dysponentów.

(akta kontroli str. 111-113, 177-204, 480-485)

Zwroty dokonywane przez jednostki w zakresie środków przekazanych przez Ministra RiPS zwracane były w terminie, poza zadaniem *świadczenia rodzinne wraz z kosztami obsługi*, w przypadku których w wyniku weryfikacji przekazanych przez samorządy rozliczeń jest zwróciły wydatkowane w 2022 r. w nadmiernej wysokości środki na koszty obsługi. Gmina Trzebinia przekazała w 2023 r. 2 tys. zł na rachunek Funduszu Pomocy stanowiącej zwrot świadczenia rodzinnego nienależnie pobranego w 2022 roku przez obywatela Ukrainy. W przypadku zadania *świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy* zwrotów dokonało pięć jst. Jedna jst w wyniku przeprowadzonej analizy dostała korektę rozliczenia wraz z wyjaśnieniem, dwie jst zwróciły niewykorzystane środki po terminie, a dwie jst dokonały zwrotu w związku z informacją z MUW.

(akta kontroli str. 177-204, 480-485)

W przypadku zadania *jednorazowe świadczenie pieniężne przysługujące obywatelom Ukrainy w wysokości 300 zł* MUW wystąpił do dwóch jst o zwrot środków na koszty obsługi z uwagi na pobranie ich w nadmiernej wysokości. Ponadto dwie jst zwróciły po terminie niewykorzystane środki na zadania *prawo obywateli Ukrainy do świadczeń z pomocy społecznej i prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługujące obywatelom Ukrainy, których członkowie rodziny powrócili na terytorium Ukrainy*.

(akta kontroli str. 177-204, 480-485)

W przypadku środków, dla których dysponentem był MSWiA, Starostwo Powiatowe w Limanowej dokonało zwrotu po terminie środków niewykorzystanych na zadanie *zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia*, wskazując jako przyczynę

nieotrzymanie pisma z MUW, natomiast w przypadku zadania *wykonanie zdjęcia osobie ubiegającej się o nadanie numeru PESEL w związku z konfliktem na Ukrainie* trzy gminy dokonały zwrotu po terminie, tłumacząc to niedopatrzeniem.

(akta kontroli str. 177-204, 480-485)

Informacje o wysokości niewykorzystanych środków Funduszu w dyspozycji MSWiA za miesiące marzec, czerwiec, wrzesień oraz grudzień 2022 r. przekazywano w terminie określonym w art. 14 ust. 16 ustawy o pomocy, tj. 15 dni od dnia upływu każdego kwartału. Informację za marzec 2023 r. przekazano 5 dni po tym terminie, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 480-485, 666, 1011-1014)

Wojewoda sporządził sześć korekt sprawozdań z realizacji wydatków Funduszu oraz jedną korektę informacji o wysokości niewykorzystanych środków pochodzących z Funduszu. Przyczyną składania korekt sprawozdań były w jednym przypadku złożenie sprawozdań przez jednostki po terminie, w trzech przypadkach wynikało to ze złożenia korekt sprawozdań przez jednostki, w przypadku sprawozdania rocznego wynikało to z nieuwzięcia w nim kwoty wydatków zrealizowanych przez NGO w wysokości 5 629,6 tys. zł, a w jednym z błędnie wskazanych kwot planu. Korekta informacji o wysokości niewykorzystanych środków pochodzących z Funduszu wynikała ze złożenia sprawozdań przez jednostki po terminie.

(akta kontroli str. 720-727)

Sprawozdania z realizacji wydatków w ramach środków Funduszu w dyspozycji Ministra SWiA nie przewidywały ujmowania w nich efektów rzeczowych. Wojewoda monitorował osiąganie efektów zadań realizowanych przez MUW (dysponent III stopnia), jst i inne podmioty, które otrzymały środki z Funduszu Pomocy m.in. badając wykorzystanie miejsc zbiorowego zakwaterowania. Informacje na ten temat przesyłane były cyklicznie z miejsc zbiorowego zakwaterowania na adres poczty elektronicznej Centrum Zarządzania Kryzysowego. Również informacje otrzymywane wraz z rozliczeniem umów zawartych przez MUW (dysponenta III stopnia) oraz porozumień zawartych z jst pozwalały na bieżąco śledzić wykorzystanie miejsc i dostosowywać ich liczbę do potrzeb. Podmioty udostępniające obiekty zobowiązane były do podawania liczby zajętych miejsc w poszczególnych obiektach i okresach obowiązywania umowy czy porozumienia.

Wydział Polityki Społecznej prowadził monitoring m.in. w zakresie realizacji zadań *wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego, świadczenie z pomocy społecznej, bezpłatna pomoc psychologiczna, piecza zastępcza, wypłata świadczeń pieniężnych za zakwaterowanie*. W CAS publikowane były cyklicznie sprawozdania adresowane do samorządów, z wykorzystaniem których monitorowano wysokość wykorzystanych przez jednostki środków oraz uzyskiwane efekty rzeczowe.

Część sporządzonych przez MUW sprawozdań za 2022 r. zawierała również opis efektów rzeczowych udzielonego wsparcia obywatelom Ukrainy. Dotyczyło to np. liczby dzieci korzystających z rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej, liczby opiekunów korzystających z pomocy, w tym pomocy psychologicznej, liczby dzieci wpisanych do ewidencji, liczby osób zatrudnionych do pomocy opiekunom tymczasowym. Sprawozdawano także dane nt. liczby osób, za które opłacono składkę zdrowotną, liczby świadczeń oraz liczby osób korzystających z różnych form świadczeń rodzinnych. Badano także efekty w zakresie zapewnienia doraźnego posiłku dzieciom i młodzieży (m.in. liczba korzystających, średni koszt posiłku w szkole oraz średni dzienny koszt żywienia w przedszkolu), jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł oraz bezpłatnej pomocy psychologicznej. Analizowano także dane dotyczące świadczenia pieniężnego za

zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przez podmioty prywatne, w tym liczbę złożonych wniosków, liczbę podmiotów, którym przyznano świadczenie, liczbę obywateli Ukrainy którym zapewniono zakwaterowanie i wyżywienie (dotyczy świadczeń wypłaconych).

W zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami realizującymi zadania publiczne finansowane z Funduszu Pomocy Wojewoda oceniał uzyskane efekty na podstawie składanych przez nie sprawozdań częściowych i końcowych z realizacji zleconych zadań. Rezultatem tej współpracy było m.in. uruchomienie i prowadzenie punktów noclegowych i recepcyjnych na terenie Dworca Głównego w Krakowie oraz w Zabierzowie, zapewnienie opieki medycznej w punkcie recepcyjnym oraz Centrach Pomocy Uchodźcom, wydawanie żywności i pomocy rzeczowej, świadczenie nauki j. polskiego oraz pomocy psychologicznej, koordynacja pomocy humanitarnej.

Kuratorium Oświaty w Krakowie w szczegółowym rozliczeniu środków na realizację świadczeń pomocy materialnej za 2022 r., obok informacji nt. wykorzystanych środków, wskazywało także liczbę przyznanych stypendiów i zasiłków szkolnych. Dyrektor WFiB wskazała, że w trakcie realizacji zadań finansowanych z Funduszu Pomocy powierzonych Małopolskiemu Kuratorowi Oświaty zaobserwowano, że czasochłonna procedura przyznawania środków i ciągła migracja obywateli Ukrainy często nie pozwalała na udzielenie im świadczeń. W okresie oczekiwania na wypłatę rodziny opuszczały teren danej jst, a kontakt z nimi był utrudniony, bądź całkowicie niemożliwy.

(akta kontroli str. 87-122, 333-337, 480-485)

Stosownie do art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴¹ Wojewoda przyjął politykę rachunkowości, w której określił m.in. zasady ewidencjonowania środków funduszy specjalnego przeznaczenia (tj. otrzymywanych przez MUW na podstawie porozumień zawartych z ministerstwem – dysponentem danego funduszu na realizację określonych wydatków ze środków tych funduszy). System finansowo-księgowy MUW zawierał wykaz kont syntetycznych i analitycznych odnoszących się do Funduszu Pomocy zarówno u dysponenta głównego, jak i dysponenta III stopnia. Do rachunków bankowych poszczególnych funduszy ewidencja prowadzona była na koncie 135 (rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia). Plan finansowy środków pochodzących Funduszu prowadzony był na koncie pozabilansowym 993 z odpowiednim wyróżnikiem analitycznym. Przyjęte w MUW zasady rachunkowości pozwalały na sporządzenie sprawozdań z realizacji wydatków ze środków Funduszu w wymaganej szczegółowości (w podziale na dysponentów poszczególnych środków, na jednostki, którym przekazywano środki oraz zadania).

MUW nie prowadził ewidencji Funduszu Pomocy według klasyfikacji budżetowej. Dyrektor WFiB wyjaśniła, że *rozwiązania prawne nie umożliwiały zastosowanie jednoznacznej klasyfikacji w momencie przekazywania środków FP.*

Operacje gospodarcze dotyczące środków Funduszu prowadzone były na wyodrębnionych rachunkach bankowych. Badanie prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych w zakresie rachunku Funduszu⁴² wykazało, że zdarzenia gospodarcze ujmowano w księgach rachunkowych MUW zgodnie z ich treścią ekonomiczną. Na

⁴¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

⁴² Badanie przeprowadzono na próbie 10 poleceń księgowania (numery dowodów: 1204, 1998, 2646, 3224, 3440, 4451, 5080, 5312, 5814, 7277), dotyczących przekazania jst i NGO środków na realizację zadań, których dysponentem był Minister SWiA, zmiany planu, zasilenia rachunku środkami, których dysponentem był Minister RiPS, oraz zwrotu odsetek (operacje o łącznej wartości 48 999 tys. zł).

kontaktach dotyczących rachunku Funduszu, oprócz przekazanych jst środków, ewidencjonowane były również wpływy dokonywane przez jst np. zwroty odsetek.

(akta kontroli str. 480-485, 756-996)

Sprawozdania i informacje dotyczące realizacji wydatków ze środków Funduszu przekazywano właściwym dysponentom FP z wymaganą przez nich częstotliwością, według obowiązującego wzoru i za wyznaczony okres.

Sprawozdania do Ministra SWiA były przekazywane miesięcznie i wskazywały wydatki w szczególności wynikającej z zatwierdzonego przez Ministra planu FP (układ zadaniowy), z wyodrębnieniem kwot poniesionych przez MUW oraz jst. Przekazywano także informacje o wysokości niewykorzystanych środków pochodzących z Funduszu według stanu na koniec każdego kwartału, na koniec miesiąca lub połowę miesiąca, z podziałem na środki pozostające na rachunku MUW oraz na rachunkach jst. W okresie od 23 marca 2022 r. do 10 stycznia 2023 r. MUW przekazywał również informację dzienną obejmującą m.in. środki FP otrzymane przez MUW i środki przekazane przez MUW jst oraz innym podmiotom. W tym samym raporcie informowano także o stopniu wykorzystania środków z rezerwy ogólnej. Po 10 stycznia 2023 r. informacja nt. środków Funduszu otrzymanych i przekazanych przesyłana była tygodniowo. Do MSWiA przekazano również sprawozdanie roczne, obejmujące m.in. informację nt. odsetek bankowych wydatkowanych na realizację zadania (nie wystąpiły).

Do Ministra RiPS sprawozdania przekazywane były za pośrednictwem systemu CAS kwartalnie (informacja o niewykorzystanych środkach) oraz w terminach wskazanych przez Ministerstwo dla poszczególnych sprawozdań. Informacja nt. aktualizacji potrzeb na środki Funduszu Pomocy, w zależności od zadania, przekazywana była raz w miesiącu, co dwa tygodnie lub co półtorej tygodnia. Sprawozdania przekazane jednorazowo do Ministerstwa dotyczyły m.in.: przewidywanych wydatków na 2024 r. na zadania pieczy zastępczej, wykonania wydatków w 2022 r. z zadań pieczy zastępczej. Do MRPiS przekazano również sprawozdanie roczne.

Do Ministra EiN sprawozdania przekazał Małopolski Kurator Oświaty. Zostało przekazane sprawozdanie za rok 2022 r. oraz sprawozdania kwartalne o wysokości niewykorzystanych środków pochodzących z Funduszu. Zostały również złożone sprawozdania za I i II kwartał 2023 r. (za oba zadania realizowane przez Kuratorium).

Do Ministra Cyfryzacji składane były, zgodnie z otrzymanymi wytycznymi, oświadczenia o wykonaniu zadania, obejmujące informację nt. środków otrzymanych z Ministerstwa oraz przekazanych małopolskim gminom (oświadczenie roczne za 2022 r. oraz kwartalne w 2023 r.).

Wojewoda, oprócz wykazanych wyżej sprawozdań, sporządzał także inne raporty i informacje na żądania dysponentów FP. Ministrowi SWiA przekazywano np. dobowe informacje o liczbie obywateli Ukrainy przyjętych na terenie województwa, liczbie obiektów zbiorowego zakwaterowania oraz osób z nich korzystających. Ponadto dwa razy w miesiącu przekazywano dane na temat liczby osób objętych świadczeniem pieniężnym za zakwaterowanie oraz łącznej kwoty wypłaconej z tego tytułu.

Zawarte w sprawozdaniach i informacjach dane były analizowane przez MUW i wykorzystywane dla ustalenia lub zweryfikowania potrzeb finansowych na następne okresy.

Analiza sprawozdań z wydatków z Funduszu Pomocy pozostającego w dyspozycji MSWiA za czerwiec i grudzień 2022 r. oraz marzec 2023 r. wykazała, że dane w nich zawarte wynikały z ewidencji księgowej prowadzonej dla poszczególnych zadań. Sprawozdania przekazywano terminowo poza sprawozdaniem za marzec 2022 r., co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 92-95, 480-485, 667-690, 720-727, 1011-1014)

Dyrektor WFiB poinformowała, że podmioty realizujące zadania na rzecz obywateli Ukrainy zgłaszały do Wojewody problemy dotyczące m.in. wykazywania przez jst kwoty niewykorzystanych odsetek, o których mowa w art. 14 ust. 4c ustawy o pomocy, stosowania klasyfikacji budżetowej dla środków z Funduszu Pomocy, należnych gminom kosztów obsługi świadczeń rodzinnych finansowanych z FP, nt. możliwości przyznawania świadczeń na okres zasiłkowy w sytuacji braku planu finansowego i przekazywania środków jedynie na bieżącą wypłatę świadczeń, braku środków na opłacenie składki zdrowotnej od wypłacanych niektórych świadczeń rodzinnych do 5 stycznia 2023 r., w związku z wyzerowaniem rachunków na koniec 2022 r. Pytania i wątpliwości kierowały także jst w sprawie zakwaterowania zbiorowego. MUW udzielał odpowiedzi indywidualnie oraz przekazując wytyczne i interpretacje przepisów prawa. Organizowano również spotkania w formie wideokonferencji, podczas których omawiano zgłaszane problemy.

(akta kontroli str. 105-107)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wojewoda nie publikował zaproszenia do składania ofert na realizację zadania publicznego przez organizacje pozarządowe, co naruszało postanowieniami art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c w zw. z art. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁴³ oraz art. 5 ust. 2 pkt 2 oraz ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie⁴⁴. Udostępnieniu podlega informacja publiczna o programach w zakresie realizacji zadań publicznych, sposobie ich realizacji, wykonywaniu i skutkach realizacji tych zadań. Współpraca organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi odbywa się w formie wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności oraz na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

Dyrektor WFiB wyjaśniła, że w związku z postanowieniami art. 12 ust. 8 ustawy o pomocy, w tym możliwością zlecenia realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert, o którym mowa w dziale II rozdziale 2 udpp, nie było obowiązku publikowania na stronach WWW Urzędu informacji o możliwości dofinansowania realizacji zadań. Jednocześnie dodała, iż *pozyskiwanie ofert poprzez zastosowane kanały wymiany informacji, tj. dwie konferencje Wojewody Małopolskiego, pisma znak: WF-IV.3145.6.6.2022 z 26.03.2022 r. oraz WF-IV.3145.6.6.2022 z 18.05.2022 r., bezpośredni kontakt z organizacjami, które wówczas niezwłocznie i samoistnie rozpoczęły już udzielanie pomocy osobom potrzebującym, umożliwiło adekwatne wsparcie i skoordynowanie działania dla organizacji pozarządowych, które realnie odpowiedziały na potrzeby uchodźców podejmując konkretne działania.*

NIK zwraca uwagę, że współpraca realizowana w ramach działalności pożytku publicznego i wolontariatu powinna odbywać się m.in. z zachowaniem zasady jawności. Rezygnacja z otwartego konkursu ofert nie powodowała wyłączenia stosowania innych przepisów udpp oraz ustawy o dostępie do informacji publicznej. Stosownie do art. 43 ufp prawo realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych przysługuje ogółowi podmiotów, tak więc informacja o takich działaniach powinna być powszechna. Warto przy tym zaznaczyć, że zgodnie z *Wieloletnim programem współpracy Wojewody Małopolskiego z organizacjami*

⁴³ Dz. U. z 2022 r. poz. 902.

⁴⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 571. Dalej: udpp

*pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2023-2025⁴⁵ zasada jawności powinna być realizowana poprzez udostępnianie współpracującym z nim podmiotom uprawnionym pełnej informacji o zamiarach, celach i środkach przeznaczonych na realizację zadań publicznych, w których możliwa jest współpraca z tymi organizacjami. Zasada jawności kształtuje także przejrzyste warunki współpracy, oparte na równych i jawnych kryteriach wyboru realizatorów zadań publicznych. Takie samo rozumienie zasady jawności przedstawiał obowiązujący w 2022 r. *Wieloletni program współpracy Wojewody Małopolskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie pomocy społecznej na lata 2020-2022*, który chociaż w danym przypadku nie miał zastosowania wprost, to jednak wyznaczał standardy współpracy Wojewody w zakresie działalności pożytku publicznego. Stosownie do sprawozdania z realizacji tego programu rolą wyodrębnionego serwisu prowadzonego na stronie internetowej MUW (zakładka pn. *Organizacje pozarządowe*) było upowszechnianie informacji oraz zainteresowanie ofertą współpracy szerokiego grona podmiotów uprawnionych, co w konsekwencji daje możliwość objęcia pomocą i wsparciem jak największej liczby osób potrzebujących.*

(akta kontroli str. 339-353, 408-425, 480-485, 1011-1014)

2. Wojewoda nierzetelnie nadzorował wybór ofert złożonych przez organizacje pozarządowe w celu realizacji zadań pomocowych dla obywateli Ukrainy oraz dokonanie rozliczenia zawartych w tym celu umów, gdyż:

- 1) nie ustalono zasad (kryteriów merytorycznych) wyboru ofert (np. w regulaminie zlecenia zadania publicznego w zaproszeniach przekazanych wybranym podmiotom. Przykładowo nie ustalono minimalnego, ani maksymalnego całkowitego kosztu zadania publicznego, katalogu kosztów kwalifikowalnych, nie określono dopuszczalnego limitu kosztów administracyjnych;

Dyrektor wyjaśniła m.in., że skierowane do wiodących organizacji pozarządowych zaproszenie, wysłane po otrzymaniu wytycznych z Ministerstwa SWiA z 24 marca 2022 r., *miało być odpowiedzią na skalę problemu olbrzymiej ilości uchodźców z Ukrainy, przybywającej do Krakowa, gdzie większość działań skumulowana była na Dworcu Głównym w Krakowie. Działania pomocowe inicjowane przez NGO były oddolne, na polecenie MSWiA Małopolski Urząd w Krakowie miał na nie zareagować i zaprosić do złożenia oferty realizacji zadania publicznego, wspierając tym nieocenioną pracę organizacji pozarządowych, działających na rzecz obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, począwszy od 24 lutego 2022. Nie ustanowiono regulaminu, ani nie zawarto w zaproszeniach kryteriów merytorycznych ponieważ uwzględniono fakt, że do składania ofert zapraszano organizacje pozarządowe, które od 24 lutego 2022 r. pomagały obywatelom Ukrainy i znały ich najpilniejsze potrzeby. Niemniej w toku prac ustalono zasady, które dodatkowo pozwoliły na obiektywną ocenę otrzymanych ofert. Przyjęto generalnie zasadę 10% kosztów administracyjnych, jednakże nie było to regułą. Ponadto wyjaśnia się, że 10 % wartości projektu odnosiło się do kosztów administracyjnych, z wyłączeniem kosztów w których zatrudnienie np. koordynatorów było kosztem merytorycznym w projekcie.*

- 2) sporządzona przez Zespół ds. oceny ofert organizacji pozarządowych dokumentacja, stanowiąca podstawę wyboru zleceniobiorcy zadania publicznego nie wskazywała precyzyjnego uzasadnienia odrzucenia ofert

⁴⁵ Wprowadzony Zarządzeniem Wojewody Małopolskiego z 29 listopada 2022 r. (nr poz. rej. 808/22).

złożonych przez Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej Gaudium et Spes (oferta z 25 maja 2022 r. *Obiady dla Ukrainy* na kwotę 112,9 tys. zł) oraz Stowarzyszenie CSW WIEWIÓRKA – AKCJA ZUPA (oferta z 1 lipca 2022 r. *zapewnienie jedzenia dla uchodźców z Ukrainy* na kwotę 244,5 tys. zł). W przypadku pierwszej oferty wśród przyczyn jej odrzucenia wskazano, że kwota oferty w znaczny sposób przewyższa granty możliwe do przyznania dla organizacji pozarządowych. Jednocześnie w okresie od czerwca do października zawarto umowy z innymi organizacjami, które oferowały realizację zadania publicznego za wyższe kwoty (od 120 do 440,2 tys. zł). W odniesieniu do drugiej oferty w zawiadomieniu o wyniku oceny w ogóle nie wskazano uzasadnienia braku pozytywnej oceny Zespołu. Informacja nt. analizy oferty nie została zamieszczona również w żadnym z siedmiu protokołów z posiedzeń Zespołu ds. oceny ofert organizacji pozarządowych. W obu przypadkach zaznaczono jednak, że w przypadku zmiany sytuacji dotyczącej dofinansowania/możliwości wsparcia organizacji w 2023 r. oferty zostaną o tym powiadomieni.

Dyrektor WFiB oświadczyła, że oceniając oferty kierowano się posiadanym doświadczeniem oraz skalą i specyfiką zadań, a także koniecznością reagowania na szybko i dynamicznie zmieniające się potrzeby. Zespół pracowników pracujący nad ofertami otrzymanymi od organizacji do 25 maja 2022 r. funkcjonował w trybie roboczym (korespondencja odbywała się drogą emailową, a tym samym stanowi ona elektroniczne akta sprawy). Brak odpowiedzi po sformułowaniu uwag przez MUW uważany był za rezygnację ze składania korekty oferty i dalszego udziału w procedurze powierzenia realizacja zadania publicznego. W dniu 25 maja 2022 r. został formalnie powołany Zespół do spraw oceny ofert organizacji pozarządowych w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, co stanowiło usystematyzowanie dotychczas podejmowanych działań w tym zakresie.

Pełnomocnik ds. NGO wyjaśniła również, że podczas wideokonferencji z powiatami, która odbyła się 17 maja 2022 r., Wojewoda przekazał szczegółowe informacje o możliwości ubiegania się o „małe” granty (określił kwotę w przedziale od 5 do 10 tys. złotych, maksymalnie 2-3 oferty z jednego powiatu/miasta na prawach powiatu). W ślad za tymi ustaleniami, zostało wysłane zaproszenie z 18 maja 2022 r. Oferta Stowarzyszenia Gaudium et Spes przekraczała tak określoną kwotę grantu. Ponadto, odnosząc się do umów zawartych w tym samym okresie, Pełnomocnik wskazała, że projekty te nie były odpowiedzią na zaproszenia wysyłane do powiatów. Projekt realizowany przez Fundację Ignatianum dotyczył aktywizacji, nauki j. polskiego oraz wsparcia psychologicznego, z kolei projekty realizowane przez ZHP odbywały się w newralgicznym punkcie pomocowym, tj. na Dworcu Głównym w Krakowie. Oferta złożona przez Stowarzyszenie CSW WIEWIÓRKA – AKCJA ZUPA została odrzucona ponieważ uzyskano informację nt. małego zainteresowania oferowanymi zupami w słoikach, zwłaszcza po 1 lipca 2022 r.

- 3) w przypadku czterech umów o realizację zadania publicznego dot. pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy, zawartych z czterema organizacjami pozarządowymi⁴⁶, MUW nie wezwał do złożenia sprawozdań końcowych, mimo upływu terminu do ich złożenia. Naruszało to § 8 ust. 4 każdej z zawartych umów, zgodnie z którym w przypadku niezłożenia sprawozdania

⁴⁶ Dotyczyło to umów nr: 4/NGO/WL/2022, 8/NGO/WL/2022, 11/NGO/WL/2022 oraz 18/NGO/WL/2022

w terminie, zleceniodawca wzywa pisemnie zleceniobiorcę do ich złożenia w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Dopiero spełnienie tego obowiązku przez zleceniodawcę może rodzić skutki w postaci uznania dotacji za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem lub stanowić podstawę do natychmiastowego rozwiązania umowy (§ 8 ust. 5 i 6 oraz § 9 ust. 6 umowy dotacji). W przypadku trzech umów (łącznie wartość wydatkowanej dotacji: 777,8 tys. zł), mimo braku wezwania, zleceniobiorcy złożyli sprawozdania końcowe⁴⁷. W przypadku umowy nr 11/NGO/WL/2022 pierwsze pisemne wezwanie do złożenia sprawozdania końcowego przekazano zleceniobiorcy 19 sierpnia 2022 r., tj. 50 dni po upływie terminu do złożenia sprawozdania, jednak do dnia 20 października 2023 r. organizacja nie złożyła takiego sprawozdania. W efekcie dotacja w wysokości 17,5 tys. zł nie została rozliczona, a także nie wszczęto postępowania administracyjnego, mającego na celu wydanie decyzji określającej wysokość kwoty podlegającej zwrotowi do budżetu państwa.

Dyrektor WFiB wyjaśniła m.in., że z uwagi na natłok spraw do załatwienia zarówno w zakresie zadań związanych z umowami dotacji, jak i zadań statutowych, niektóre wezwania kierowano po upływie siedmiu dni. Ponadto utrzymywano kontakt ze zleceniobiorcami w trybie roboczym i na zasadach współpracy. *Ze względu na wagę realizowanego zadania, za priorytet postawiono efektywną i terminową realizację przez zleceniobiorcę działań objętych umową, tj. jej rzeczywiste skutki dla uchodźców. (...) Dokumentacja co do zasady była składana terminowo, niestety dość często bez kompletu wymaganych załączników, które były sukcesywnie uzupełniane w toku wyjaśnień w trybie roboczym.* Wskazała także, że MUW prowadzi czynności związane z przygotowaniem postępowania, zostanie ono wszczęte do końca 2023 r.

- 4) w przypadku pięciu sprawozdań końcowych, dotyczących realizacji zadania publicznego przez organizacje pozarządowe⁴⁸ nie sporządzono dokumentu/ślądu rewizyjnego potwierdzającego ich zaakceptowanie, skutkiem czego nie było możliwe ustalenie precyzyjnej daty zatwierdzenia wykonania umowy i rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym (łącznie wartość wydatkowanej dotacji wg sprawozdań: 1 159,4 tys. zł). Naruszało to postanowienia § 1 ust. 6 umowy o realizację zadania publicznego, a także postanowienia w art. 152 ust. 2 ufp. Zgodnie z umową, jej wykonanie następowało z dniem zaakceptowania przez zleceniodawcę (MUW) sprawozdania końcowego. Stosownie do postanowień art. 152 ust. 2 ufp zatwierdzenie przez dysponenta części budżetowej rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, przedstawionego przez obowiązującą do tego jednostkę, powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia.

Dyrektor WFiB wyjaśniła, że w natłoku spraw nie sporządzono we wszystkich przypadkach pism potwierdzających zaakceptowanie sprawozdań przedłożonych przez organizacje.

- 5) mimo uprawnienia wynikającego z § 7 zawartych umów, nie skontrolowano wykonania umów w przypadku pięciu zleceniobiorców, którzy kompletne i prawidłowo sporządzone sprawozdania końcowe złożyli z opóźnieniem, tj. po

⁴⁷ Umowa nr 4/NGO/WL/2022: 25 dni opóźnienia, umowa nr 8/NGO/WL/2022 (16 dni opóźnienia), 18/NGO/WL/2022 (9 dni opóźnienia)

⁴⁸ Sprawozdanie końcowe z wykonania umowy nr 4/NGO/WL/2022, 6/NGO/WL/2022, 8/NGO/WL/2022, 13/NGO/WL/2022 oraz 14/NGO/WL/2022.

upływie 60 i więcej dni (łącznie wartość wydatkowanej dotacji: 2 067,5 tys. zł)⁴⁹, oraz zleceniobiorcy, który w ogóle nie złożył sprawozdania (wartość przekazanej dotacji: 17,5 tys. zł)⁵⁰, co było działaniem nierzetelnym. Zgodnie z umową prawo kontroli przysługiwało Wojewodzie m.in. w miejscu realizacji zadania publicznego.

Dyrektor WFiB wyjaśniła, że w umowach zawarto uprawnienie do przeprowadzenia kontroli w okresie 5 lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym zleceniobiorca realizował zadanie publiczne. Jednocześnie realizowano na bieżąco czynności weryfikacyjne, w tym weryfikując składane sprawozdania częściowe oraz końcowe.

(akta kontroli str. 333-382, 387-428, 480-485, 1011-1023)

NIK zwraca uwagę, że brak wcześniejszego określenia zasad wyboru ofert oraz niekompletne udokumentowanie procesu wyboru skutkuje brakiem możliwości zweryfikowania prawidłowości decyzji Zespołu i nie gwarantuje zachowania przejrzystości i transparentności procesu. Ustawa o pomocy dopuszczała możliwość zlecenia zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert, lecz wytyczne Ministra SWiA z 24 marca 2022 r. wskazywały, że dotacje powinny być udzielone i rozliczone w trybie i na zasadach określonych w udpp oraz ufp, czyli m.in. z zachowaniem zasady jawności. Z kolei brak działań nadzorczych na etapie realizacji oraz sprawozdawania zadania utrudniał prawidłowe jego rozliczenie. Pomimo że w umowach dotacyjnych zastrzeżono sobie prawo kontroli w okresie 5 lat od realizacji zadania, to w sytuacji, gdy organizacja nie rozliczyła otrzymanych środków jest to jeden z instrumentów, który Wojewoda może wykorzystać w celu odzyskania środków publicznych.

3. Informacja o niewykorzystanych środkach z realizacji zadania *potwierdzenie tożsamości obywateli Ukrainy* została przekazana do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z 16-dniowym opóźnieniem, co było niezgodne z art. 14 ust. 16 ustawy o pomocy. Stosownie do tego przepisu Wojewoda w terminie 15 dni od dnia upływu każdego kwartału powinien przekazać dysponentom części budżetowych, od których otrzymał środki z Funduszu, informację o wysokości niewykorzystanych środków z Funduszu, według stanu na koniec każdego kwartału. Informacja taka powinna być przekazana 16 stycznia 2023 r.⁵¹, a przekazano ją 1 lutego 2023 r.

(akta kontroli str. 480-485, 506-515, 571-580, 754-755)

Wyjaśniając kwestię przekazania do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów informacji o niewykorzystanych środkach w ramach realizacji zadania *potwierdzenie tożsamości obywateli Ukrainy* po terminie ustalonym w art. 14 ust. 16 ustawy o pomocy na 15 dni od dnia upływu każdego kwartału Dyrektor WFiB wskazała, że KPRM będący dysponentem tych środków określiła termin na przekazanie oświadczenia o przekazaniu środków gminom na 31 stycznia 2023 r. oraz poinformowała, że zostało ono sporządzone po otrzymaniu zwrotów z gmin 31 stycznia 2023 r. i 1 lutego 2023 r. wysłane do KPRM. Podkreśliła również, że zasadnym było przekazanie do KPRM żądane pisma po dokonaniu wszelkich zwrotów, tak by obrazowało ono stan faktyczny.

(akta kontroli str. 728-733)

⁴⁹ Dotyczy umowy nr 4/NGO/WL/2022 (kompletne sprawozdanie z wymaganymi dokumentami złożono po 91 dniach, licząc od upływu terminu do złożenia sprawozdania); umowa nr 8/NGO/WL/2022 (po 66 dniach); umowa nr 18/NGO/WL/2022 (po 60 dniach); umowa nr 27/NGO/WL/2022 (po 170 dniach) oraz 18/NGO/WL/2022 (po 192 dniach).

⁵⁰ Umowa nr 11/NGO/WL/2022

⁵¹ 15 stycznia 2023 r. wypadł w niedzielę, tj. dzień wolny od pracy.

NIK zwraca uwagę, że powyższe wyjaśnienia nie odnoszą się do kwestii nieprzekazania informacji o niewykorzystanych środkach w terminie określonym w ustawie o pomocy.

4. Wojewoda zwrócił środki z Funduszu Pomocy w wysokości 1722,44 zł, których dysponentem był Minister Cyfryzacji, jeden dzień po wymaganym terminie, co było działaniem nierzetelnym. Według pkt 4 wytycznych Departamentu Tożsamości Cyfrowej KPRM z 21 grudnia 2022 r. środki należało zwrócić nie później niż 15 stycznia 2023 r., a zwrotu dokonano 17 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 480-485, 506-514, 571-580)

Dyrektor WFiB wyjaśniła, że w natłoku spraw, zarówno w zakresie zadań związanych z pomocą dla obywateli Ukrainy, jak i statutowych, zwrotu dokonano z jednodniowym opóźnieniem.

(akta kontroli str. 734-736)

5. Wojewoda zwrócił środki z Funduszu Pomocy w wysokości 2 027 896,20 zł oraz odsetek w wysokości 39,70 zł, których dysponentem był Minister Edukacji i Nauki, cztery dni po terminie, co było działaniem nierzetelnym. Według wytycznych Ministra Edukacji i Nauki z 30 grudnia 2022 r. środki powinny zostać zwrócone nie później niż do 15 stycznia 2023 r., a zwrócono je 20 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 480-485, 515, 555-570)

Dyrektor WFiB wyjaśniła, że zwrotu dokonano w dniu otrzymania ostatecznego potwierdzenia niewykorzystanych środków za 2022 r. od Kuratorium Oświaty.

(akta kontroli str. 728-733)

NIK zwraca uwagę, że Kuratorium przesłało stosowną informację 16 stycznia 2023 r.

6. Sprawozdanie z realizacji wydatków ze środków Funduszu Pomocy Ukrainie za marzec 2022 r. przekazano do MSWiA trzy dni po terminie, co było działaniem nierzetelnym. Według wytycznych MSWiA z 25 marca 2022 r. sprawozdanie należało przekazać w formie pliku excel opatrzonego podpisem kwalifikowanym za pośrednictwem platformy ePUAP w terminie do 12 kwietnia 2022 r., natomiast przekazano je 15 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str. 480-485, 530-531, 666, 1011-1014)

Dyrektor WFiB wyjaśniła, że było to pierwsze sprawozdanie, jakie należało przekazać do MSWiA, a dane potrzebne do jego sporządzenia przekazywane były przez 206 jednostek, które weryfikowane były przez pracowników Oddziału Finansowo-Księgowego, a ich sporządzaniem zajmowali się często pracownicy wydziałów merytorycznych w jednostkach samorządu terytorialnego, co skutkowało licznymi błędami i koniecznymi korektami, Dyrektor Wydziału Finansów i Budżet podkreśliła również, że część sprawozdań zostało przesłanych po terminie, określonym w piśmie Wydziału Finansów i Budżetu na 6 kwietnia 2022 r., jak również po terminie określonym przez MSWiA, tj. po 12 kwietnia 2023 r., często w formacie innym niż określony przez MUW, co utrudniało sporządzenie sprawozdania zbiorczego.

(akta kontroli str. 734-737)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Wojewody w zakresie udzielania pomocy obywatelom Ukrainy. Wojewoda w okresie objętym kontrolą skutecznie koordynował działania podejmowane w celu udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy na terenie województwa małopolskiego. Zapewniono bazę punktów zbiorowego zakwaterowania i całodziennego wyżywienia, punktów recepcyjnych oraz

informacyjnych dla obywateli Ukrainy, a także transport do miejsc zakwaterowania i innych miejsc wskazanych w przepisach ustawy o pomocy. Wojewoda w celu zapewnienia pomocy obywatelom Ukrainy w obszarach wynikających z rozpoznanych potrzeb prawidłowo udzielał dotacji jst oraz organizacjom pozarządowym, a współpraca MUW z tymi podmiotami zapewniała efektywną realizację zleconych zadań publicznych. W Urzędzie na bieżąco monitorowano poziom wykorzystania przez jst środków z Funduszu przekazanych na pomoc obywatelom Ukrainy. Na podstawie pozyskanych danych, na bieżąco dokonywano oceny efektywności działań. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały negatywnego wpływu na zakres i skuteczność udzielenia pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

IV. Uwagi i wnioski

- Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
- Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:
1. Podawanie do publicznej wiadomości informacji o zamiarach, celach i środkach przeznaczonych na realizację zadań publicznych, w których możliwa jest współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
  2. W przypadku postępowań związanych z wyborem podmiotu uprawnionego do otrzymania dofinansowania ze środków publicznych, sporządzanie dokumentacji w sposób zapewniający przejrzyste warunki współpracy, oparte na równych i jawnych kryteriach wyboru realizatorów zadań publicznych.
  3. Podejmowanie działań nadzorczych w przypadku umów o wykonanie zadania publicznego, w tym niezwłocznie wzywanie w formie pisemnej do złożenia sprawozdania z wykorzystania przekazanych środków publicznych, dokumentowanie zatwierdzenia sprawozdania w sposób umożliwiający ustalenie daty tego zatwierdzenia oraz realizowanie uprawnień kontrolnych.
  4. Zapewnienie wykonywania wytycznych przekazanych przez dysponentów Funduszu Pomocy, w szczególności dotyczących terminowości składania sprawozdań.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, 25 października 2023 r.

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Krakowie

/-/
Jolanta Stawska

/-/

Kontroler

Justyna Pikiewicz

specjalista kontroli państwowej